

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ
 Кафедра менеджменту та адміністрування

ДИПЛОМНА РОБОТА

Оцінка та управління фінансовим потенціалом державного підприємства
 (на прикладі ДП «ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»,
 с. Олександрівка, Гайсинський р-н, Вінницька обл.)

Назва теми

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

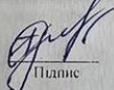
Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
 Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
 Шифр і назва спеціальності

Освітня програма Публічне управління та адміністрування
 Назва

Шифр ДРПУА.20269.01.00.ПЗ

Виконала студентка 4 курсу група ПУА-20-1
 Шифр

 Підпис

Альона БАЙДУРА
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник канд. екон. наук, доц.
 Науковий ступінь, звання

 Підпис

Наталія КАРВАЦКА
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Нормоконтролер _____

 Підпис

Олена КОСТЮК
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:
 Завідувач кафедри менеджменту та
 адміністрування

 Підпис

Ніла ТЮРИНА
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

14 06 2024 р.

Хмельницький, 2024

Хмельницький національний університет

Факультет управління адміністрування та туризму
Кафедра менеджменту та адміністрування
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітня програма «Публічне управління та адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри _____

« 14 » 02 202_ р.

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Бацура Альона Іванівна _____ р

Прізвище, ім'я, по батькові студента

1. Тема роботи Оцінка та управління фінансовим потенціалом державного підприємства (на прикладі ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН», с. Олександрівка, Гайсинський р-н, Вінницька обл.)

керівник роботи Карвацка Наталія Станіславівна, к.е.н, доц. кафедри МА
 Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання

Затверджено наказом ректора університету від 15 02 2024 р. № Р доз. 30

2. Строк подання студентом роботи на кафедру 03.06.2024 р.

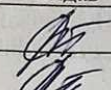
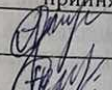
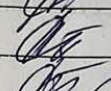
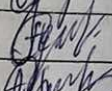
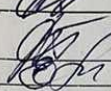
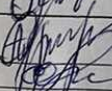

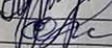
3. Вихідні дані до роботи дисертаційні роботи, статті, посібники, монографії, нормативно-правові документи, звіти про роботу ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН», інформація мережі Інтернет тощо.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1.Теоретичні основи управління фінансовим потенціалом підприємства. 2.Діагностика основних показників діяльності та фінансового стану ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН». 3. Напрями удосконалення управління фінансовим потенціалом ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН».

5. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень): 1.Складові фінансового потенціалу підприємства. 2.Елементи фінансового потенціалу підприємства. 3.Динаміка показників валових доходів та валових витрат ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН». 4.Динаміка показників прибутку ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН». 5.Динаміка структурних показників необоротних та оборотних активів у загальній структурі балансу ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН». 6.Структурна динаміка основних статей пасиву балансу ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН». 7.Показники рентабельності ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН» за 2021-2023 рр. 8.Стратегічні орієнтири посилення фінансового потенціалу аграрних підприємств.

9.Складові формування фінансового потенціалу ДП «ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН». 10.Стратегія диверсифікації діяльності для ДП «ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН».

6. Консультанти розділів дипломної роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1. Теоретико-методичний	Карвацка Н.С., доц. каф. МА		
2. Дослідницько-аналітичний	Карвацка Н.С., доц. каф. МА		
3. Проектно-рекомендаційний	Карвацка Н.С., доц. каф. МА		
4. Нормоконтроль	Грбовська І.В., ст. викл. каф. МА		

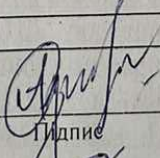
7. Дата видачі завдання

15.02.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів (розділів) дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми дипломної роботи	березень 2024	
2.	Одержання індивідуального завдання	березень 2024	
3.	Складання календарного плану графіка написання дипломної роботи	березень 2024	
4.	Підготовка до виконання дипломної роботи: підбір та вивчення літератури, участь у виконанні науково-дослідних робіт, інші заходи	квітень 2024	
5.	Уточнення теми дипломної роботи та календарного плану-графіка, виходячи зі специфіки базового підприємства	квітень 2024	
6.	Підготовка першого розділу	травень 2024	
7.	Підготовка другого розділу	травень 2024	
8.	Підготовка третього розділу	травень 2024	
9.	Підготовка висновків	травень 2024	
10.	Здача науковому керівнику	червень 2024	
11.	Доопрацювання дипломної роботи з урахуванням зауважень наукового керівника	червень 2024	
12.	Написання та оформлення роботи в остаточному варіанті	червень 2024	
13.	Попередній захист дипломної роботи на кафедрі	червень 2024	
14.	Одержання відгуку наукового керівника	червень 2024	
15.	Одержання рецензії зовнішнього рецензента	червень 2024	
16.	Захист дипломної роботи	червень 2024	

Студент

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Карвацка Н.С.

Керівник роботи

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ

Бацура А.І. Оцінка та управління фінансовим потенціалом державного підприємства (на прикладі ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН», с. Олександрівка, Гайсинський р-н, Вінницька обл.).

Керівник роботи – к.е.н., доцент Карвацка Н. С.

Дипломна робота бакалавра: 62 с., 10 рисунків, 13 таблиць, 34 джерел посилання.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО, ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ, ФІНАНСОВИЙ СТАН, УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ.

Розглянуто основні підходи до визначення поняття фінансовий потенціал державного підприємства. Проаналізовано фінансовий стан та потенціал досліджуваного підприємства та визначено головні напрямки його розвитку.

Досліджено діяльність ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН» в с. Олександрівка, Гайсинський р-н, Вінницька обл. Проаналізовано структуру фінансового потенціалу, нормативні документи, проаналізовано результати роботи за період з 2021 до 2023 року.

Визначено проблемні аспекти діяльності ДП «ДГ «Олександрівське»» ННЦ «ІЗ НААН», а також досліджено можливості їх вирішення. Перераховано заходи, спрямовані на усунення виявлених недоліків.

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

« 3 » червня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1 Зміст поняття «фінансовий потенціал підприємства»	10
1.2 Види та складники фінансового потенціалу підприємства	14
1.3 Оцінка та управління фінансовим потенціалом державного підприємства	18
2 ДІАГНОСТИКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ДП ДГ «ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ» ННЦ «ІЗ НААН»	22
2.1 Загальна характеристика ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»	22
2.2 Економічна характеристика фінансово-господарської діяльності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»	24
2.3 Оцінка фінансового стану підприємства	30
2.4 Рейтингова оцінка рівня фінансового потенціалу підприємства	37
2.5 SWOT-аналіз	40
3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ДП ДГ «ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ» ННЦ «ІЗ НААН»	43
3.1 Рекомендації щодо формування стратегії управління фінансовим потенціалом підприємства	43
3.2 Побудова множинної лінійної регресії з урахуванням мультиколінеарності оцінювання фінансового потенціалу, як засіб раннього попередження та реагування	48
3.3 Рекомендації щодо диверсифікації сільськогосподарського виробництва як ефективного елемента забезпечення фінансової стабільності аграрного підприємства	55
ВИСНОВКИ	60
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	64
ДОДАТКИ	69

ВСТУП

В сучасних економічних умовах одним з основних факторів, які визначають успішність діяльності сільськогосподарських підприємств є фінансовий потенціал. Якісне функціонування такого підприємства на пряму залежить від його фінансового потенціалу. Чим вищий рівень фінансового потенціалу, тим більша його конкурентоспроможність та привабливість для інвесторів. У зв'язку з підвищенням фінансового потенціалу сільськогосподарського підприємства покращуються загальні економічні умови, збільшується його економічна потужність та здатність адаптуватися до сучасних вимог підприємницької діяльності.

Багато вітчизняних та зарубіжних економістів, таких як: Ареф'єва О.В., Бачевський Б.С., Бондар О.А, Брюховецька Н.Ю., Гривківська О. В., Горошанська О.О., Дараган А.В., Ждан О.М., Житар М.О, Камінська І.М., Коваленко М. А., Комарецька П. В., Корнійчук Г.В. , Кузенко Т. Б., Кунцевич В.О. Кучер Г.В., Мельник О. Г., Олексюк О. І. , Педченко Н. С., Сердюк-Копчекчі Ю. В., Стахно Н.Д., Стецюк П. А., Танклевська Н.С., Хобта В.М. та ін., займалися теоретичним та практичним вивченням питань, пов'язаних із визначенням сутності та оцінкою фінансового потенціалу, а також ефективністю його управління.

В теперішній час багато державних підприємств України мають низькі показники фінансового потенціалу. Це обумовлено багатьма чинниками, ось деякі з них:

- неефективне використання ресурсів, непрозорість у фінансовій звітності, корупційні схеми, недостатність контролю за фінансами та інші проблеми в управлінні;

- військовий стан в країні, що призводить до зниження прибутковості та фінансового стану підприємств через збільшення витрат, зниження виробництва та інвестицій, а також пошкодження майна та інфраструктури.

- зміни в економіці, фінансова нестабільність, боргові проблеми уряду та інші фактори;

- низька конкурентоспроможності через застарілі технології, відсутність інновацій, недостатню якість продукції або послуг та інші фактори.

Мета дипломної роботи полягає у вивченні теоретичних засад управління фінансовим потенціалом підприємства та пошуку шляхів його вдосконалення з метою створення передумов для досягнення більш високих позицій підприємства на конкурентному ринковому середовищі.

Для того, щоб досягнути цієї мети, необхідно виконати ряд завдань:

- розглянути економічне поняття "фінансовий потенціал підприємства" з метою з'ясування його сутності та значення;

- вивчити методичні основи управління фінансовим потенціалом підприємства для забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів;

- ознайомитися з методами оцінки фінансового потенціалу підприємства для визначення його рівня та перспектив;

- надати організаційно-економічну характеристику досліджуваному господарству з метою розуміння його стану та особливостей функціонування;

- провести оцінку фінансової стійкості досліджуваного підприємства для визначення його можливості витримати економічні випробування;

- запропонувати заходи, спрямовані на вдосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства для підвищення його ефективності та стабільності.

Об'єктом дослідження є механізм управління фінансовим потенціалом ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН», що здійснює дослідну, господарську та комерційну діяльність.

Предметом дослідження є сучасні методи управління та оцінки фінансового стану та потенціалу підприємства.

Для вирішення поставлених завдань в роботі використані наступні методи: економічного аналізу, синтезу, порівняння, метод аналогії – для оцінки отриманих фактичних значень показників у динаміці та в порівнянні з нормативними; логічний аналіз – для вивчення існуючих у теорії та на практиці методів оцінки фінансового потенціалу; наукової абстракції – при виділенні найбільш важливих показників оцінки фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств серед наявної в літературних та нормативних джерелах значної їх кількості, економіко-математичного аналізу – для проведення інтегральної оцінки фінансового потенціалу підприємства та прогнозування – для збільшення джерел формування фінансових ресурсів, трендового і кореляційного аналізу, а також графічний та табличний методи.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативні акти, що діють в Україні, наукові праці вітчизняних та зарубіжних економістів, матеріали періодичної преси, а також дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності аналізованого державного підприємства «Дослідне господарство «Олександрівське» Національного наукового центру «Інституту землеробства Національної академії аграрних наук України» (далі по тексту ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»).

Результати роботи апробовано на II Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції, за результатами надруковано тези.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Зміст поняття «фінансовий потенціал підприємства»

У ситуації нестабільності та змін на ринковому середовищі країни, кожне підприємство повинне аналізувати свої можливості та раціонально управляти власними ресурсами. Забезпечення ефективності діяльності та підвищення конкурентоспроможності є головними завданнями керівництва підприємства. Фінансовий потенціал виступає важливим фактором для стратегічного та оперативного впливу на виробничо-господарську діяльність та економічний прогрес підприємства. На сьогоднішній день фінансовий потенціал визнається одним з основних чинників, що визначає успішність функціонування підприємства, бо від нього залежить рівень конкурентоспроможності та привабливості для інвестицій.

Роботи провідних вітчизняних та закордонних дослідників присвячені визначенню сутності фінансового потенціалу підприємства. Серед них можна виокремити таких авторів, як О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олесюк, А.І. Даниленко, В. В. Ковальова, М.Н. Крейніна, Л.А. Костирко, Ю.М. Сафонов, Н.С. Завієна та інші.

Під час аналізу публікацій щодо визначення поняття «фінансовий потенціал», більшість авторів акцентують увагу на наступних аспектах:

– загальна сума фінансових ресурсів (можливостей), доступних підприємству;

–можливості підприємства залучати та ефективно управляти фінансовими ресурсами (капіталом, грошовими коштами, грошовими потоками, фондами);

–забезпечення фінансової діяльності підприємства як в поточному, так і в перспективному плані;

–забезпечення досягнення тактичних і стратегічних цілей підприємства.

В таблиці А.1 додатку А наведена еволюція тлумачення терміну «потенціал» науковою економічною думкою.

Отже, узагальнюючи всі вище наведені трактування, можна зробити висновок, що фінансовий потенціал підприємства - це сукупність фінансових можливостей, ресурсів та здатностей, які створюють умови для ефективного функціонування та розвитку підприємства. Він включає в себе різноманітні аспекти фінансової діяльності підприємства, такі як наявність капіталу та фінансових ресурсів, можливості їх ефективного використання, здатність залучати нові кошти та управляти ними, а також забезпечення виконання стратегічних та тактичних цілей підприємства. Фінансовий потенціал визначається не лише наявністю фінансових ресурсів, але й їхнім оптимальним використанням для досягнення цілей підприємства і забезпечення його стійкого розвитку.

Фінансовий потенціал підприємства тісно взаємодіє з його конкурентоспроможністю і є одним з ключових факторів, що визначають його успішність на ринкових умовах. Чим вищий рівень фінансового потенціалу, тим більш конкурентоздатним та привабливим для інвестицій є підприємство.

Фінансовий потенціал як економічна категорія має певні характеристики, такі як: структурність, комунікативність, ієрархічність, потенціал до розвитку, спрямованість на визначені цілі та диверсифікованість.

«Деякі дослідники і фахівці виокремлюють кілька підходів до розуміння фінансового потенціалу підприємства:

1. Ресурсний підхід (вчені, такі як Н.Д. Стахнів, О.В. Бражко, Н.О. Гнип, В.Г. Боронос та інші). Згідно з цим підходом, фінансовий потенціал

розглядається як база для створення економічного потенціалу, або як сукупність фінансових ресурсів власних та залучених для створення оптимальної архітектури фінансової системи з метою максимізації прибутку.

2. Результативний підхід (А.І. Агєєв, С.Г. Кудешова, Б.В. Курєдов, О.В. Немкова, А.В. та інші). Цей підхід базується на визначенні фінансового потенціалу як результату отримання потенційних доходів, здатності нарощувати капітал підприємства та управляти ним, а також на сукупності фінансових можливостей для трансформації наявного потенціалу у векторну результативність.

3. Стратегічний (цільовий) підхід. До кількості вчених-економістів, які використовують цей підхід, входять Л.С. Сосненко, Р.А. Білоусов, І.А. Гунін та інші. Відповідно до цього підходу, фінансовий потенціал підприємства розглядається як сукупність ресурсів і резервів, що дозволяють компанії забезпечити своє тривале функціонування та досягати цілей на основі використання цієї системи ресурсів (з урахуванням особливостей структури, кількості та якості ресурсів). Такий підхід підкреслює важливість виявлення фінансових можливостей як необхідної складової у формуванні фінансового потенціалу» [10].

Один з найбільш обґрунтованих підходів до систематизації елементів фінансового потенціалу ідентифікує три ключові складові: ресурси для здійснення фінансової діяльності, фінансову структуру підприємства, компетентності зі здійснення фінансової діяльності. На рисунку 1.1 зображені ці складові для більшого розуміння. До першого елемента включаються фінансові ресурси, ключові інструменти управління фінансовою діяльністю, нематеріальні активи для управління фінансовими питаннями, а також персонал фінансового відділу.

До компетентностей у сфері фінансової діяльності відносять організаційну структуру управління фінансами, фінансові методи та стратегії, знання корпоративного управління та корпоративної культури. Цей підхід дозволяє охопити всі попередні концепції фінансового потенціалу та

відповідних підходів до систематизації його складових. У той же час ресурсне бачення фінансового потенціалу не обмежується виключно фінансовими ресурсами, а розширюється на інші види ресурсів (матеріальні, людські, інформаційні), які використовуються у процесі фінансової діяльності підприємства.

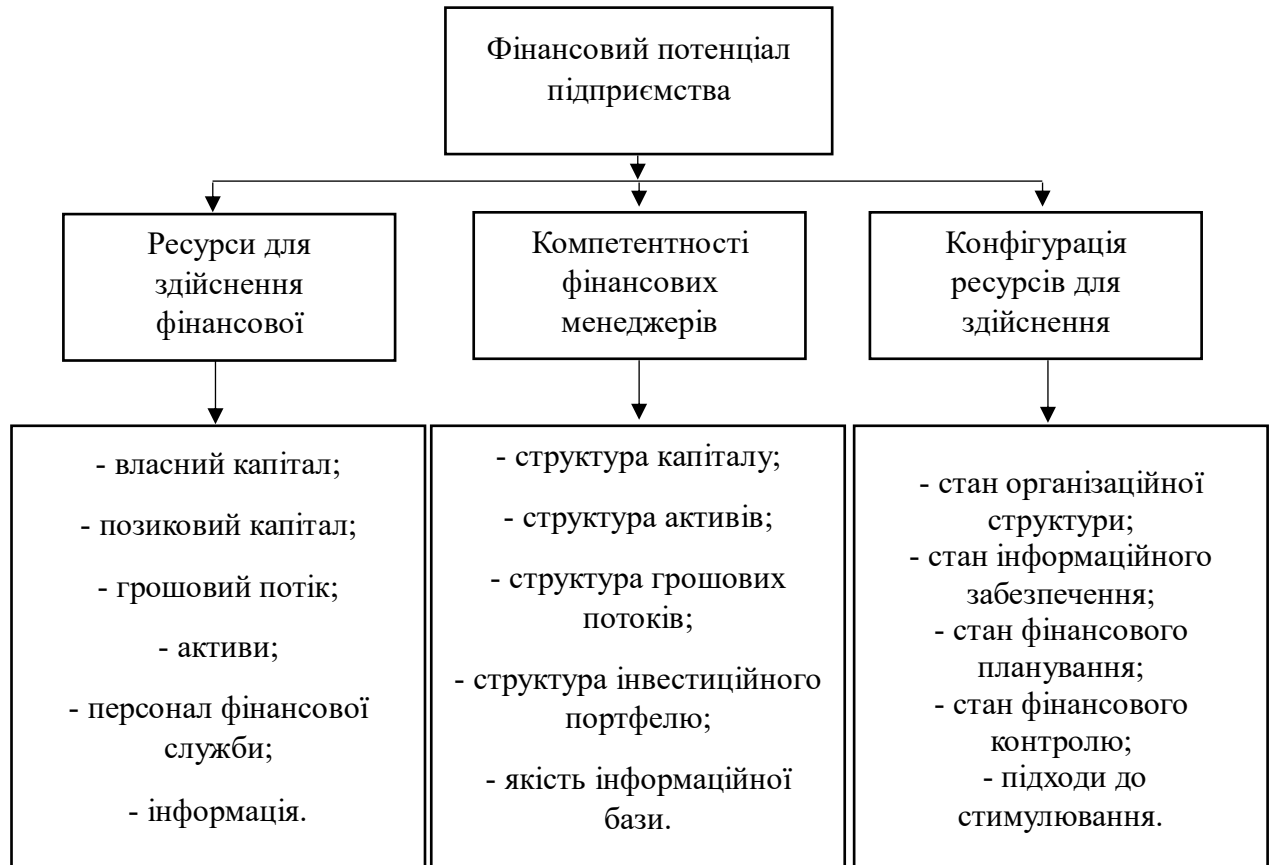

Рисунок 1.1 - Складові фінансового потенціалу підприємства

Фінансовий потенціал виконує три основні функції:

1) Планування - ця функція спрямована на зростання фінансового потенціалу в майбутньому. Вона орієнтована на розробку стратегій і тактик, спрямованих на покращення фінансових показників підприємства в перспективі.

2) Реалізація - ця функція спрямована на пошук нових джерел формування фінансового потенціалу підприємств. Вона базується на стимулюванні підприємницької ініціативи, розвитку нових компетенцій та використанні ринкових можливостей.

3) Контроль - ця функція забезпечує перевірку ефективності прийнятих рішень, зокрема контроль за збереженням конкурентної позиції підприємства. Вона спрямована на забезпечення того, щоб фінансовий потенціал підприємства був стійким і конкурентоспроможним у довгостроковій перспективі.

У періоди економічної нестабільності на ринковому середовищі, важливою визначальною характеристикою для підприємства стає його фінансовий потенціал та можливості його збільшення. Вони визначають ефективність його функціонування та сталого розвитку, використовуються для забезпечення фінансування виробничо-господарської діяльності підприємства та є ключовими факторами у прийнятті обґрунтованих управлінських рішень у сфері фінансів.

1.2 Види та складники фінансового потенціалу підприємства

Зважаючи на значення фінансового потенціалу для успішної діяльності підприємств, необхідно уважно проаналізувати та систематизувати його складові елементи. Класифікація фінансового потенціалу має важливе значення для кращого розуміння його сутності та ефективного використання. Нижче наведені основні аспекти цієї класифікації та її ключові характеристики.

1. За титулом власності на фінансові ресурси, що залучаються:

– Потенціал залучення власних фінансових ресурсів (власні фінансові ресурси відображаються в обсязі коштів, що використовуються в операціях підприємства та перебувають у його власності; частина цих ресурсів призначена для розширення капіталу підприємства, що сприяє його капіталізації).

– Потенціал залучення позикових фінансових ресурсів. Позикові фінансові ресурси, які використовуються підприємством, базуються на принципах повернення, платності та строковості; можливість користуватися цією категорією ресурсів обумовлюється численними вимогами, які кредитори ставлять перед підприємством. Такими умовами можуть бути рівень фінансової стійкості, платоспроможності та ефективного використання запозичених ресурсів у відповідності до запланованих цілей.

2. За джерелами залучення фінансових ресурсів по відношенню до підприємства:

– Потенціал залучення фінансових ресурсів із внутрішніх джерел. Основними внутрішніми джерелами нагромадження власних фінансових ресурсів підприємства є чистий прибуток і амортизація, обсяг яких планується отримати протягом планового періоду; фінансові ресурси формуються за рахунок залишку коштів, призначених для майбутніх витрат та платежів, а також за рахунок приросту середнього залишку поточних зобов'язань по розрахунках у плановому періоді.

– Потенціал залучення фінансових ресурсів із зовнішніх джерел. Для залучення позикових фінансових ресурсів може бути використаний широкий спектр форм та видів кредитів, включаючи довгострокові, короткострокові, банківські, товарні, фінансовий лізинг, облігаційну позику; також такими джерелами можуть бути кошти від додаткової емісії акцій або продажу паїв, а також залишок доходів майбутніх періодів.

3. За видом господарської діяльності підприємства, для фінансування якої залучаються фінансові ресурси:

– Потенціал фінансування операційної діяльності. Завданням діяльності виступають пріоритетними у загальній системі фінансування підприємства, що має бути враховано при формуванні та використанні його фінансового потенціалу.

– Потенціал фінансування інвестиційної діяльності. Інвестиційна діяльність підприємства полягає у прийнятті управлінських рішень щодо

вкладення капіталу у різні об'єкти та інструменти з метою отримання економічного або позаекономічного ефекту. Інвестиції є активною формою залучення капіталу до економічного процесу, проте не всі доступні ресурси інвестуються.

– Потенціал фінансування інших видів діяльності. Усі інші види діяльності підприємства, які виходять за межі операційної та інвестиційної сфер, відбуваються відповідно до спектру його функціональних потреб та можливостей.

4. За характером цілей господарської діяльності підприємства, для реалізації яких залучаються фінансові ресурси:

– Стратегічний фінансовий потенціал. Характеризується здатність підприємства залучати та ефективно використовувати фінансові ресурси для досягнення стратегічних цілей його розвитку.

– Поточний фінансовий потенціал. Він відображає можливості підприємства використовувати фінансові ресурси для досягнення цілей в поточному році, а також ефективно залучати їх.

– Оперативний фінансовий потенціал. Визначає можливості підприємства залучати та успішно використовувати фінансові ресурси для досягнення оперативних цілей в обмежені терміни, такі як квартал, місяць або декада.

5. За спрямованістю розвитку діяльності підприємства:

– Фінансовий потенціал розвитку: Визначає можливості підприємства для залучення та ефективного використання фінансових ресурсів у проектах, спрямованих на розширене відтворення його господарської діяльності та забезпечення зростання її масштабів.

– Фінансовий потенціал реновацій. Відображає можливості підприємства для залучення та використання фінансових ресурсів у фінансуванні простого оновлення основних засобів та нематеріальних активів. Зазвичай таке фінансування здійснюється за рахунок амортизаційного фонду, створеного на підприємстві з відрахувань, отриманих від реалізації продукції.

– Антикризовий фінансовий потенціал. Описує можливості підприємства залучати та ефективно використовувати фінансові ресурси, спрямовані на фінансування програм антикризового управління підприємством.

– Фінансовий потенціал санації. Описує можливості підприємства залучати та ефективно використовувати фінансові ресурси для фінансування плану санації.

На рисунку 1.2 наведені складники фінансового потенціалу та їх функції.

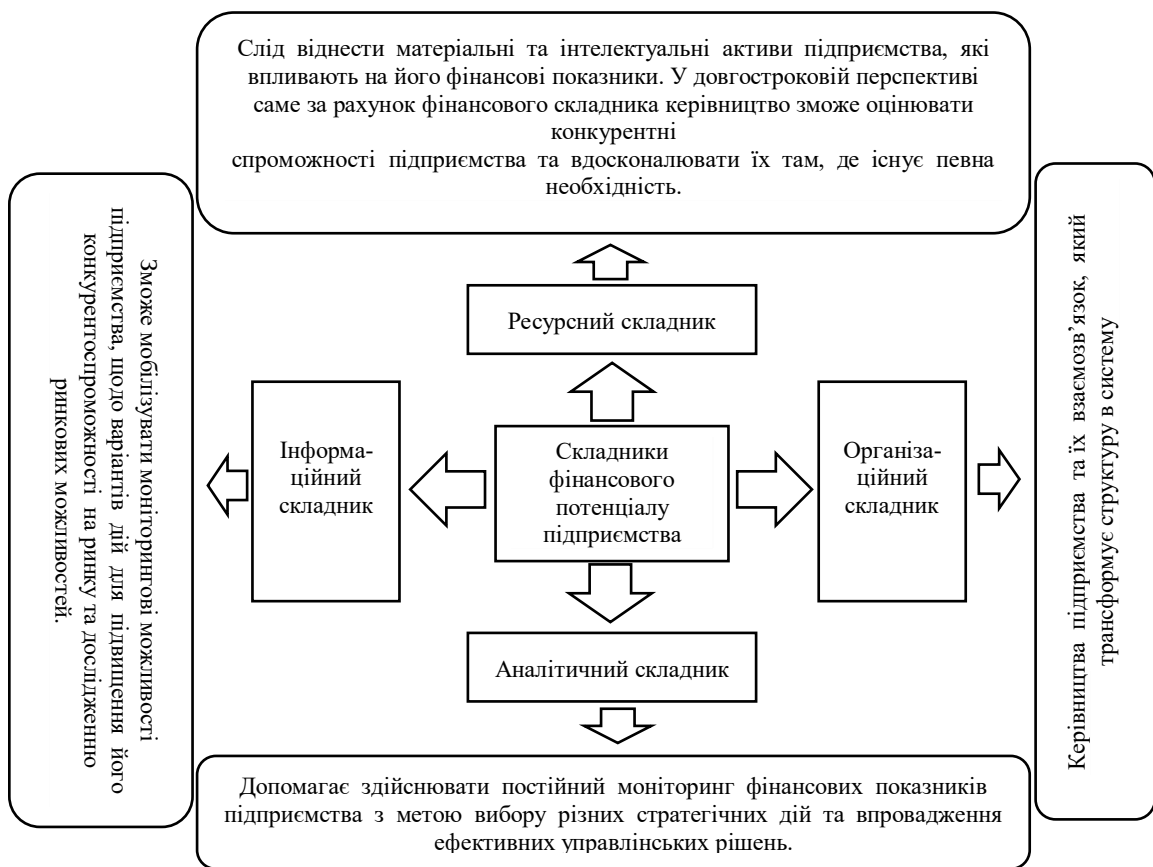

Рисунок 1.2 – Елементи фінансового потенціалу підприємства [7].

Фінансовий потенціал підприємства є складною системою взаємовідносин, що вимагає їх упорядкування та класифікації фінансового потенціалу за рядом ознак.

«У науковій літературі мало досліджень щодо складників фінансового потенціалу, що заважає науковцям у глибокому дослідженні функціонування фінансового потенціалу. Для ефективного використання складників фінансового

потенціалу необхідно брати до уваги підприємницькі здібності (людський фактор). На підприємствах слід адекватно оцінювати поточні та перспективні фінансові можливості і приймати ефективні рішення щодо оптимізації фінансових ресурсів. Окрім того, грає важливу роль сама система управління. За її неефективності втрачаються складові елементи фінансового потенціалу, що призводить до неефективної діяльності підприємства та ускладнює досягнення необхідного рівня конкурентоспроможності» [7].

1.3 Оцінка та управління фінансовим потенціалом державного підприємства

Оцінка фінансового потенціалу включає аналіз ключових показників фінансового стану, що відображає концептуальний підхід. Традиційно, аналіз фінансового стану проводять за комплексом показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності. Ці показники безперечно впливають на фінансовий потенціал підприємства. Проте, важливо в першу чергу аналізувати показники фінансового стану, пов'язані із використанням фінансових ресурсів, які відображають рівень фінансової стійкості підприємства.

Етапи оцінки фінансового потенціалу підприємства можна розглянути наступним чином:

- аналіз інформації для визначення загального обсягу фінансових ресурсів підприємства та можливих резервів для їх збільшення;
- встановлення критеріїв, за якими проводиться оцінка ефективності використання фінансового потенціалу;
- формулювання висновків про якість управління фінансовим потенціалом на основі обраних раніше критеріїв.

– прийняття управлінських рішень щодо зміни фінансового потенціалу у відповідності зі стратегічними цілями розвитку підприємства.

За ступенем узагальнення показників існують методи з використанням інтегрального показника або системи показників. У першому випадку дані консолідуються у одній математичній залежності, а у другому - розглядаються як незалежні один від одного для оцінки результатів діяльності підприємства на різних сегментах.

Рівень фінансового потенціалу підприємства може бути оцінений за допомогою таких показників:

– Високий рівень: підприємство має високі показники рентабельності; фінансовий стан стійкий і надійний; є можливості залучення додаткового капіталу; ділова репутація на високому рівні, що сприяє довірі і партнерству.

– Середній рівень: підприємство прибуткове, але його результати тісно залежать від динаміки внутрішнього і зовнішнього середовища; існує стабільність, але також і потреба у вдосконаленні стратегій для пристосування до змін.

– Низький рівень: фінансова нестабільність та недостатня платоспроможність; ділова репутація незадовільна, існує загроза фінансовій безпеці підприємства і його подальшому функціонуванню.

Оцінка рівня фінансового потенціалу допомагає керівництву визначити стратегії розвитку та вжити заходів для підтримки фінансової стійкості і підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Управління фінансовим потенціалом – це цілеспрямований вплив суб'єкту на джерела та обсяги фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективності операційної діяльності підприємства. «Одними з основних завдань управління фінансовим потенціалом підприємства є мобілізація фінансових ресурсів, що є вирішальним для забезпечення ефективного виробничого циклу та стійкості в діяльності; аналіз можливостей збільшення прибутковості та підвищення рентабельності, а також своєчасне виконання зобов'язань перед клієнтами, органами оподаткування та персоналом

підприємства; перевірка та контроль за ефективним, раціональним та цільовим використанням наявних фінансових ресурсів підприємства для досягнення стратегічних цілей» [22].

Принципи управління фінансовим потенціалом взаємопов'язані та відображають загальні вимоги до організації цього процесу, а також унікальні характеристики фінансового потенціалу. Вони складаються з шести основних принципів: цілісність та комплексність; неперервність у часі й просторі; еластичність; наукова обґрунтованість основних параметрів; результативність управлінських дій; адаптація до специфіки суб'єкта, яким здійснюється управління. Структура системи управління фінансовим потенціалом підприємства наведена у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 - Структура системи управління фінансовим потенціалом підприємства [19]

Структурні елементи	Зміст
Мета	Забезпечення стійкого функціонування та розвитку підприємства у довгостроковій перспективі шляхом ефективного використання наявних фінансових ресурсів та можливостей у фінансовій сфері.
Чинники	1. Зовнішні (такі як економічні, політичні, технічні-технологічні, соціальні чинники тощо; конкуренти, постачальники, партнери, споживачі, контактні аудиторії і т. д.) 2. Внутрішні (такі як економічні, фінансові, організаційні, соціальні, психологічні чинники тощо).
Принципи	1. Загальнонаукові. 2. Специфічні.
Завдання	1. Визначення джерел формування фінансових ресурсів та основних напрямів управління ними. 2. Формування фінансової стратегії та ефективної фінансової політики підприємства. 3. Підвищення результуючих фінансових показників. 4. Створення умов для ефективної реалізації та розвитку складових фінансового потенціалу. 5. Розроблення механізму ефективної взаємодії підприємства із зовнішнім фінансовоекономічним середовищем тощо.
Методи	1. Управління фінансовою рівновагою підприємства. 2. Управління вартістю підприємства.
Забезпечення	1. Нормативно-правове.

Структурні елементи	Зміст
	2. Інформаційно-аналітичне. 3. Методичне.
Функції	1. Фінансовий аналіз і цілевстановлення. 2. Фінансове планування і прогнозування. 3. Організація і фінансове регулювання. 4. Фінансовий контроль.

Для ефективного управління фінансовим потенціалом необхідно докладати значних зусиль у вивченні та розумінні чинників, що впливають на його формування, використання і розвиток, оскільки їх вплив може мати як позитивні, так і негативні наслідки для підприємства.

Висновки до першого розділу. Фінансовий потенціал підприємства - це сукупність фінансових можливостей, ресурсів та здатностей, які створюють умови для ефективного функціонування та розвитку підприємства. Він включає в себе різноманітні аспекти фінансової діяльності підприємства, такі як наявність капіталу та фінансових ресурсів, можливості їх ефективного використання, здатність залучати нові кошти та управляти ними, а також забезпечення виконання стратегічних та тактичних цілей підприємства. Складовими фінансового потенціалу підприємства є: ресурси для здійснення фінансової діяльності, фінансову структуру підприємства, компетентності зі здійснення фінансової діяльності. Оцінка фінансового потенціалу включає аналіз ключових показників фінансового стану, що відображає концептуальний підхід. Традиційно, аналіз фінансового стану проводять за комплексом показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності. Управління фінансовим потенціалом – це цілеспрямований вплив суб'єкту на джерела та обсяги фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективності операційної діяльності підприємства.

2 ДІАГНОСТИКА ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ДП ДГ «ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ» ННЦ «ІЗ НААН»

2.1 Загальна характеристика ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

Державне підприємство Дослідне господарство «Олександрівське» Національного наукового центру «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України» спеціалізується на проведенні наукових досліджень та виробництві сільськогосподарської продукції. Засноване на базі Науково-дослідного інституту землеробства Східної України, це підприємство володіє значними земельними ресурсами та використовує передові наукові розробки для підвищення врожайності та якості сільськогосподарської продукції.

Господарство було створено ухвалою Української академії аграрних наук від 1 грудня 1994 року під № 160 «Про підтвердження прав юридичних осіб обласних державних сільськогосподарських станцій». Внаслідок реорганізації Вінницької державної сільськогосподарської дослідної станції Української академії аграрних наук, що відбулася 2 квітня 2006 року (згідно з протоколом №7), та рішення Комісії з державної атестації науково-дослідних установ УААН від 15 липня 2006 року (протокол №5), вона була реорганізована в Державне підприємство Дослідне господарство «Олександрівське» Інституту кормів та сільського господарства Поділля Національної академії аграрних наук України, що стало її правонаступником у частині майна, землі, майнових прав і зобов'язань.

Саме ж ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» було зареєстровано в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України 14.09.2004. Номер запису в ЄДР: 1167120000000012, ЄДРПОУ: 00724755.

Адреса: Україна, 24333, Вінницька обл., Гайсинський р-н, село Олександрівка, вул. Соборна, будинок 10а

Основним видом діяльності агропромислової компанії ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» є КВЕД 72.10. Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук. Проте підприємство може займатись і суміжними видами діяльності, що вказано в додаткових КВЕДах. Основні напрямки діяльності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» включають в себе:

1. Наукові дослідження та розробки. Підприємство активно займається вивченням і впровадженням передових агротехнологій, селекційною роботою з метою отримання нових сортів та гібридів культур, а також дослідженням ґрунтів та вивченням екологічних аспектів виробництва.

2. Виробництво сільськогосподарської продукції. Підприємство здійснює виробництво різноманітних сільськогосподарських культур, таких як зернові, олійні, бобові культури, а також овочі, плоди та ягоди. Виробничий процес організований з використанням передового обладнання та технологій.

3. Постачання сільськогосподарських матеріалів. Підприємство надає послуги з постачання насіння, добрив, захисних засобів та інших необхідних матеріалів для сільськогосподарського виробництва.

4. Навчальна та консультативна діяльність. ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» виконує важливу роль у підготовці кадрів для агропромислового сектору, організовуючи навчальні семінари, курси та консультації з питань сільськогосподарської практики та наукових досягнень.

Враховуючи широкий спектр своєї діяльності та високий рівень професіоналізму, ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» є важливим гравцем на ринку сільськогосподарської продукції та науково-дослідних послуг.

2.2 Економічна характеристика фінансово-господарської діяльності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

У цьому розділі проведено аналіз економічного потенціалу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» шляхом розрахунку різноманітних аналітичних показників. Ці показники відображають поточний стан виробничої діяльності підприємства та його фінансового стану, включаючи ліквідність, платоспроможність та показники рентабельності.

Для аналізу використовувалися дані фінансової звітності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН», а саме основні кількісні показники активів та пасивів підприємства, результативність фінансової звітності та інші аналітичні матеріали підприємства.

Враховуючи тривалий період функціонування підприємства, проведено горизонтальний аналіз цих показників для розуміння поточних тенденцій у його розвитку, а також їх взаємозв'язку з управлінською політикою та зовнішнім середовищем, що суттєво впливає на ефективність діяльності підприємства.

Першим кроком у вивченні економічного стану будь-якого підприємства є проведення розрахунків структурних та динамічних показників фінансових результатів та окремих статей балансу. Цей етап дослідження є важливим, оскільки він дозволяє отримати уявлення про ключові тенденції та визначити пріоритетні напрямки аналізу фінансової діяльності підприємства. У таблиці 2.1 представлено динамічні показники фінансових результатів ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН».

З таблиці 2.1 видно, що чистий дохід від реалізації продукції в 2022 році зменшився на 8 350 тис. грн (-7,51%) в порівнянні з 2021 роком. Скоріше за все, це пов'язано з початком повномасштабного вторгнення зі сторони росії. Відповідно, у підприємства були проблеми зі збутом своєї продукції, від чого і залежало зменшення показника. Але в наступному році чистий дохід зріс на

Таблиця 2.1 – Динаміка фінансових результатів ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

Стаття	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення (%)	
				2022 до 2021	2023 до 2022	2022 до 2021	2023 до 2022
Чистий дохід від реалізації продукції	111 163	102 813	148 138	-8 350	45 325	-7,51	44,08
Інші операційні доходи	240	150	196	-90	46	-37,50	30,67
Інші фінансові доходи	48	6	19	-42	13	-87,50	216,67
Валові доходи, тис. грн.	111 451	102 969	148 353	-8 482	45 384	-7,61	44,08
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	83 801	73 219	114 030	-10 582	40811	-12,63	55,74
Адміністративні витрати	4 704	4 667	4 686	-37	19	-0,79	0,41
Витрати на збут	1 819	3 173	5 235	1 354	2 062	74,44	64,99
Інші операційні витрати	15761	18 781	19 891	3 020	1110	19,16	5,91
Фінансові витрати	-	217	503	-	286	-	131,80
Валові витрати, тис. грн	106 085	100 057	144 345	-6 028	44288	-5,68	44,26
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	5 366	4 259	4 223	-1 107	-36	-20,63	-0,85
Чистий фінансовий результат: прибуток	5 366	4 259	4 223	-1 107	-36	-20,63	-0,85

Джерело: розраховано автором на основі звітності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

45 325 тис. грн (44,08%), тобто були вжиті ефективні заходи для поліпшення ситуації або розвиток нових ринків. Показник валових доходів залежить від чистого доходу від реалізації продукції, інших операційних та фінансових доходів, тому можна спостерігати знову ж зменшення в 2022 році на 8 482 тис. грн в порівнянні з 2021 роком, що становить -7,61%. Але ситуація значно

покращилась в 2023 році і валові доходи становили 148 353 тис. грн, тобто збільшення на 44,08%. Основною складовою валових витрат виступає собівартість продукції, яка демонструє негативну динаміку переважання темпів приросту в 2023 році в порівнянні з 2022 роком, що свідчить про погіршення ефективності управління витратами на підприємстві. Зростання у 2023 році на 55,74% може бути наслідком збільшення витрат на сировину або росту заробітної плати.

Графічне зображення окремих показників фінансових результатів ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» представлено на рисунку 2.1. Ця візуалізація не лише ілюструє динаміку зміни валових доходів та валових витрат, але й відображає їх взаємозв'язок.

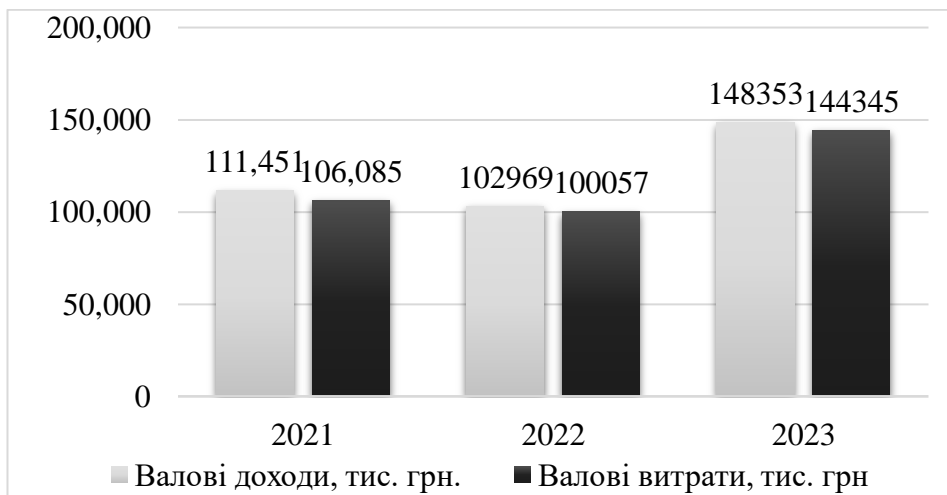

Рисунок 2.1 – Динаміка показників валових доходів та валових витрат ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

Зростання витрат на збут у 2022 та 2023 роках може свідчити про збільшення обсягів продажу або зростання витрат на маркетинг та рекламу. В 2022 році цей показник зріс на 74,44%, а у 2023 році на 64,99% в порівнянні з минулим роком. Фінансовий результат до оподаткування та чистий фінансовий результат зменшились у 2022 році, про що свідчить негативний вплив збільшення витрат або зменшення прибутковості. А практично незмінні значення у 2023 році можуть свідчити про стабілізацію фінансової ситуації

після періоду труднощів. На рисунку 2.2 можна спостерігати динаміку прибутку підприємства за 2021-2023 рр.

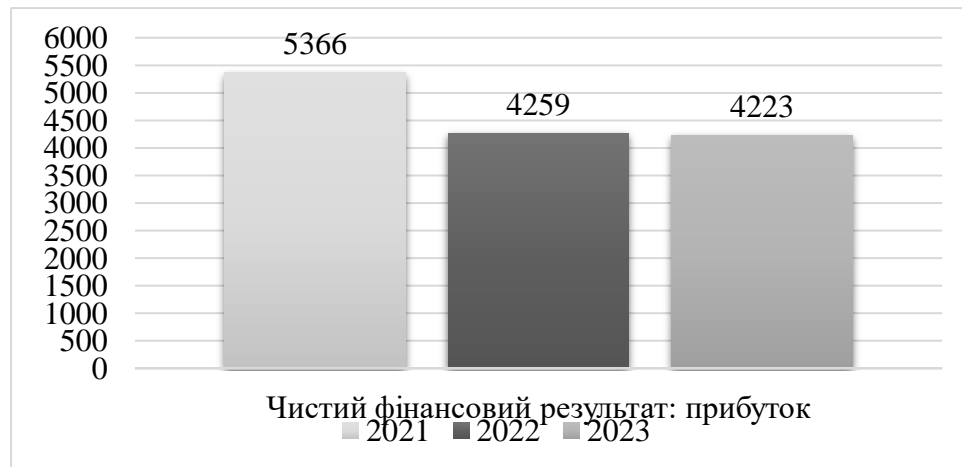

Рисунок 2.2 – Динаміка показників прибутку ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

В порівнянні з 2022 роком прибуток зменшився лише на 0,85%, хоча в 2022 році був дуже різкий спад прибутку (-1107 тис. грн, або -20,63%), скоріш за все у зв'язку з повномасштабним вторгненням.

Далі, здійснено аналіз структурних та динамічних показників ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» у розрізі окремих статей активу балансу, розрахунок яких представлено нижче у таблиці В.1. додатку В. Проаналізувавши таблицю В.1 можна прийти до висновку, що зростання валюти балансу свідчить про позитивний розвиток підприємства. Щодо структури активів, то розберемо детальніше показники. Необоротні активи зросли в 2023 році в порівнянні з попереднім на 22,03%. Відповідно до структури необоротних активів переважний приріст відбувся за категорією «основні засоби», що свідчить про збільшення інвестицій у виробничий процес. У 2022 році спостерігається зріст оборотних активів на 28,44%, а от у 2023 році – зменшення на 5,69%, це може свідчити про стратегічне розподілення ресурсів на підприємстві, переорієнтацію у фінансовій стратегії підприємства. Графічне зображення окремих показників структури активів ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» у їх динаміці зображена на рисунку 2.3.

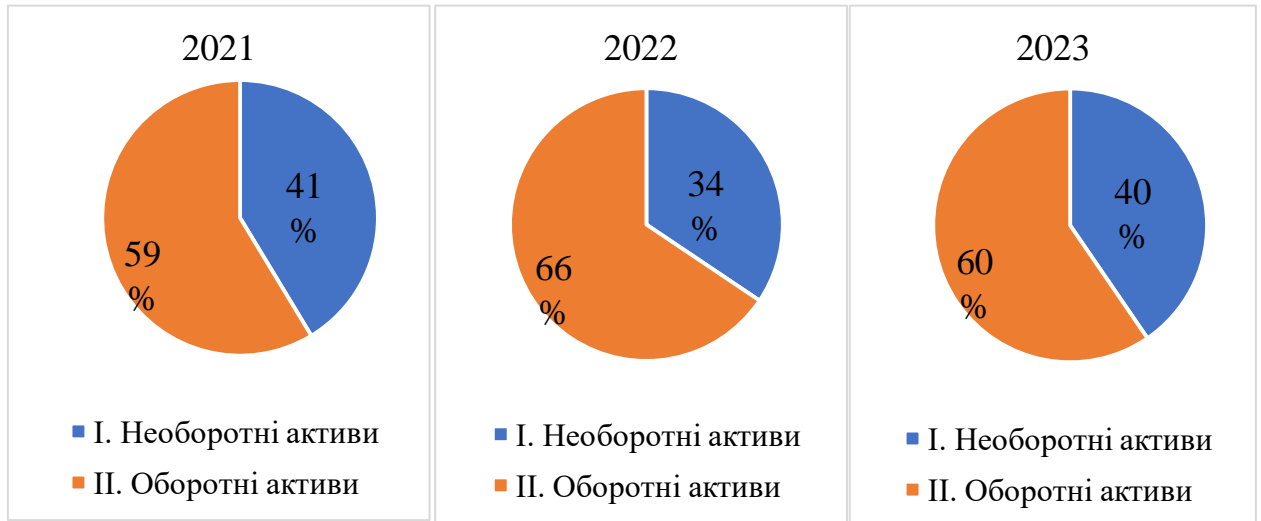

Рисунок 2.3 – Динаміка структурних показників необоротних та оборотних активів у загальній структурі балансу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

Зменшення в запасах від 2022 до 2023 року на 9,43% може свідчити про більш ефективне управління запасами або оптимізацію виробничих процесів. Загальний зріст балансу у 2022 та 2023 роках свідчить про загальний розвиток підприємства. Структура активів залишається стабільною протягом обох років, з невеликими змінами, що може свідчити про управлінську консервативність.

Далі, здійснено аналогічні розрахунки щодо деяких статей пасиву балансу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН», результати яких представлені нижче у таблиці В.2.додатку В. Проаналізувавши таблицю В.2 можна побачити, що загальна сума власного капіталу підприємства збільшилась на 6 808 тис. грн, або на 5,89% у 2022 році порівняно з 2021 роком. У 2023 році спостерігається подальше збільшення на 4 223 тис. грн, або 3,45% в порівнянні з попереднім роком. За структурою питома вага власного капіталу була у діапазоні від 86 % до 94 % за період дослідження. Це може свідчити про стійкість фінансового стану підприємства та його здатність накопичувати капітал. Для фінансування власної діяльності підприємство майже не використовує довгострокові пасиви, загальна їх величина протягом періоду

дослідження коливається у межах від 2% до 7%. За рік 2022 порівняно з 2021 роком відбулося зменшення довгострокових зобов'язань на 508 тис. грн, що становить 16,77%, але у 2023 році відбулося значне збільшення цього показника на 7442 тис. грн, тобто на 295,20% порівняно з 2022 роком. Це збільшення довгострокових зобов'язань може вказувати на те, що підприємство залучило більше довгострокового капіталу у 2023 році, щоб здійснити інвестиції або фінансувати проекти з розширення бізнесу. Однак такий значний приріст потребує уваги до відповідного управління цими зобов'язаннями, оскільки це може вплинути на фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. У 2022 році спостерігається значне збільшення поточних зобов'язань на 12 049 тис. грн, або на 253,2% у порівнянні з попереднім роком. Структурну динаміку основних статей пасиву балансу підприємства наведено на рис. 2.4.

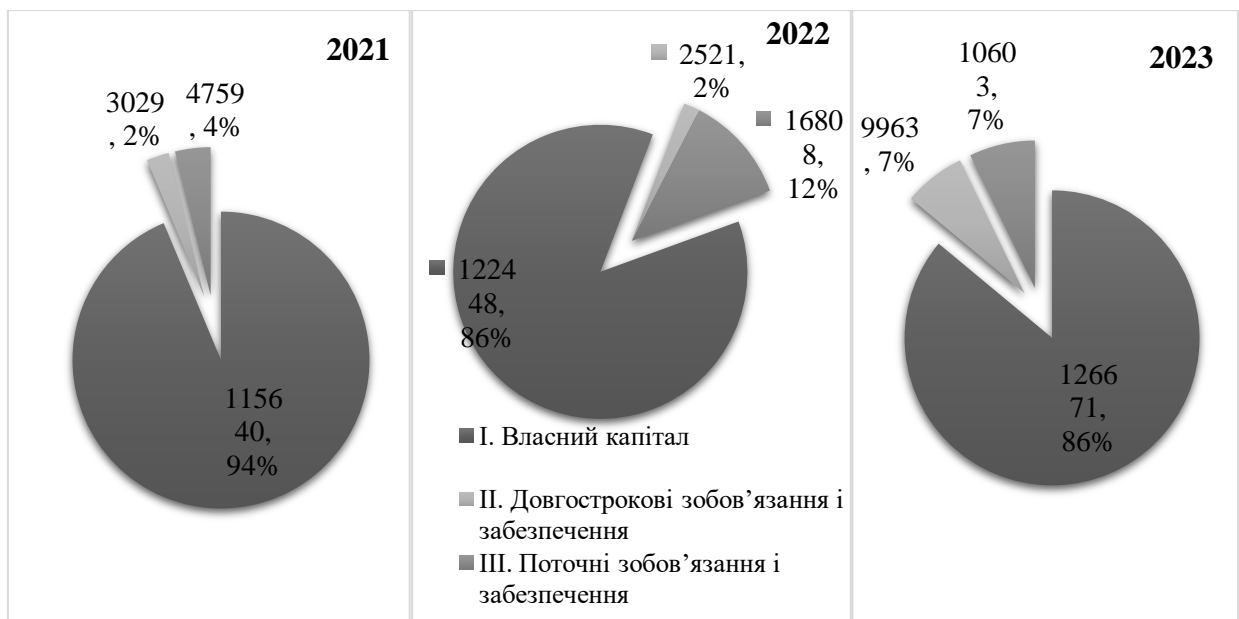

Рисунок 2.4 – Структурна динаміка основних статей пасиву балансу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

У 2023 році відбулося зменшення поточних зобов'язань на 6 205 тис. грн (на 36,92%) у порівнянні з попереднім роком. Це може свідчити про значні зміни у кредитних умовах або в операційних процесах підприємства.

Загальний аналіз вказує на те, що підприємство зберігає стійкість власного капіталу протягом років і може мати певні виклики управління довгостроковою та поточною заборгованістю.

2.3 Оцінка фінансового стану підприємства

Фінансова стійкість підприємства визначається його платоспроможністю, тобто здатністю і готовністю вчасно та повністю виконувати свої фінансові зобов'язання перед внутрішніми та зовнішніми контрагентами, а також перед державою. Основні ознаки платоспроможності включають наявність достатніх коштів на поточному рахунку та відсутність простроченої кредиторської заборгованості. Оцінка платоспроможності є важливою як для самої організації для аналізу та прогнозування її подальшої фінансової діяльності, так і для її зовнішніх партнерів і потенційних інвесторів. Зазвичай, аналізують як поточну, так і перспективну платоспроможність. Під час аналізу платоспроможності підприємства активи групуються за рівнем ліквідності, а пасиви - за рівнем терміновості їхньої оплати. Дані групування представлені у таблиці 2.2. Аналіз фінансових коефіцієнтів полягає у порівнянні їх значень з базовими величинами, такими як значення показників за попередній період, середньогалузеві або значення кращих показників у галузі. Також важливо дослідити динаміку цих показників протягом звітного періоду та кількох попередніх років.

Для оцінки фінансової стійкості підприємства використовуємо різноманітні відносні показники, так звані фінансові коефіцієнти, які можна розділити на кілька груп: ліквідність та здатність до оплати зобов'язань; фінансова стійкість; рентабельність або прибутковість.

Таблиця 2.2 – Групування активів за ступенем їх ліквідності та пасивів за ступенем терміновості їхньої оплати за 2021-2023 рр.

Назва групи	2021	2022	2023
Групи активів			
Найбільш ліквідні активи	2309	1653	577
Швидко реалізовані активи	19065	24447	26543
Повільно реалізовані активи	51021	66886	60578
Важко реалізовані активи	51033	48791	59539
Групи пасивів			
Найбільш термінові зобов'язання	47 59	16 808	10 603
Постійні пасиви	115 640	122 448	126 671

Узагальнюючий коефіцієнт ліквідності (Куз.л) розраховується на основі вагового усереднення ліквідних активів з урахуванням їх ступеня ліквідності та потреби виконати термінові зобов'язання. Цей показник дає загальну оцінку ліквідності підприємства та його здатності виконати свої фінансові зобов'язання. На основі табл. 2.2 можна визначити узагальнюючий коефіцієнт ліквідності:

$$\text{Куз.л (2021 р.)} = (2309*1+19\,065*0,5+51\,021*0,3) / 4\,759=5,71$$

$$\text{Куз.л (2022 р.)} = (1653*1+24\,447*0,5+66\,886*0,3) / 16\,808=2,02$$

$$\text{Куз.л (2023 р.)} = (577*1+26\,543*0,5+60\,578*0,3) / 10\,603=3,02$$

Результати порівняння найбільш ліквідних і швидко реалізованих активів з найбільш терміновими зобов'язаннями, тобто поточна ліквідність свідчить про платоспроможність підприємства на найближчий проміжок часу відносно досліджуваного періоду (сума відповідних груп активів більша за відповідну групу пасивів).

Отримані значення Куз.л для років 2021, 2022 і 2023 років (5,71, 2,02 та 3,02 відповідно) свідчать про різні рівні загальної ліквідності підприємства в ці періоди. Загалом, коли значення Куз.л вище, це означає більшу ліквідність підприємства, тобто більшу здатність виконати свої фінансові зобов'язання.

Динаміка класичних показників ліквідності для ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» наведена у таблиці 2.3. З таблиці видно, що коефіцієнти ліквідності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» різко змінилися протягом трьох років. Наприклад, коефіцієнт поточної ліквідності (фінансовий показник, який визначає здатність підприємства погасити свої поточні зобов'язання за допомогою своїх поточних активів) спадав з 15,2 у 2021 році до 5,53 у 2022 році, а потім зріс до 8,27 у 2023 році.

Таблиця 2.3 – Динаміка показників ліквідності за 2021-2023 рр.

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Рекомендовані значення
Коефіцієнт поточної ліквідності	15,2	5,53	8,27	2-2,5
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,38	0,64	1,14	0,7-0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,49	0,1	0,06	0,2-0,35

Такі значення коефіцієнта показують, що підприємство добре використовує свої активи, ліквідне. Однак коливання можуть вказувати на значні зміни у структурі активів та пасивів компанії, що можуть бути пов'язані зі змінами у фінансовому управлінні або економічній ситуації. Коефіцієнт швидкої ліквідності також у межах норми (показник, який вимірює здатність підприємства швидко погасити свої поточні зобов'язання за допомогою його найбільш ліквідних активів, які швидко можуть бути конвертовані в готівку без великих втрат вартості). Незначне погіршення було у 2022 році, проте підприємство відновило власну платоспроможність у 2023 році. Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає співвідношення між грошовими активами, які легко можуть бути перетворені на готівку, та загальними поточними зобов'язаннями підприємства. У 2023 році значення цього показника нижче норми. Грошових активів, що включаються до розрахунку коефіцієнту абсолютної ліквідності, а саме готівка, банківські депозити та інші легко конвертовані в готівку активи склали у 2023 році 0,06%. В цілому з огляду на рекомендовані значення, які зазвичай становлять 2-2,5 для коефіцієнта

поточної ліквідності, 0,7-0,8 для коефіцієнта швидкої ліквідності та 0,2-0,35 для коефіцієнта абсолютної ліквідності, можна відзначити, що значення компанії в 2021 році перевищували рекомендації, але у 2022 році вони спадали нижче ніж рекомендовані рівні, хоча в 2023 році вже показали покращення.

Рентабельність відображає рівень ефективності та прибутковості діяльності підприємства, а також ефективність використання його ресурсів. Підприємство вважається рентабельним, якщо прибуток від реалізації продукції перевищує витрати виробництва і забезпечує достатній прибуток для нормального функціонування. Показники рентабельності наведені у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Показники рентабельності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» за 2021-2023рр.

Показник	2021	2022	2023	Відхилення, в.п	
				2022-2021	2023-2022
Рентабельність активів,%	4,3	3	2,9	-1,3	-0,1
Рентабельність власного капіталу,%	5,5	3,5	3,3	-2	-0,2
Рентабельність основних засобів,%	71,3	85,6	76,1	14,3	-9,5
Рентабельність реалізації (продаж),%	24,6	28,8	23	4,2	-5,8

За наведеною таблицею можна зробити наступні висновки:

1. Рентабельність активів вказує на ефективність використання всіх активів підприємства для отримання прибутку. У 2021 році цей показник становив 4,3%, але зменшився до 3% у 2022 році та 2,9% у 2023 році. Це свідчить про загальне зниження ефективності використання активів підприємства протягом періоду від 2021 до 2023 року.

2. Рентабельність власного капіталу відображає прибутковість вкладених в підприємство власних коштів. За три роки цей показник зменшився з 5,5% в 2021 році до 3,3% в 2023 році. Це означає, що прибутковість вкладених в підприємство власних коштів також знизилася протягом цього періоду.

3. Рентабельність основних засобів вказує на ефективність використання виробничих активів. За тривалий період з 2021 по 2023 рік вона значно зросла з 71,3% до 85,6%, але потім різко впала до 76,1% у 2023 році. Це може вказувати на тимчасове покращення ефективності використання основних засобів у 2022 році, але знову зменшення в 2023 році.

4. Рентабельність реалізації (продаж) показує прибутковість продажу товарів або послуг. У 2021 році вона становила 24,6%, зросла до 28,8% у 2022 році, але впала до 23% у 2023 році. Це може свідчити про зміни в ефективності управління витратами або цінами на ринку.

Наочно динаміку показників рентабельності наведено на рис. 2.5.

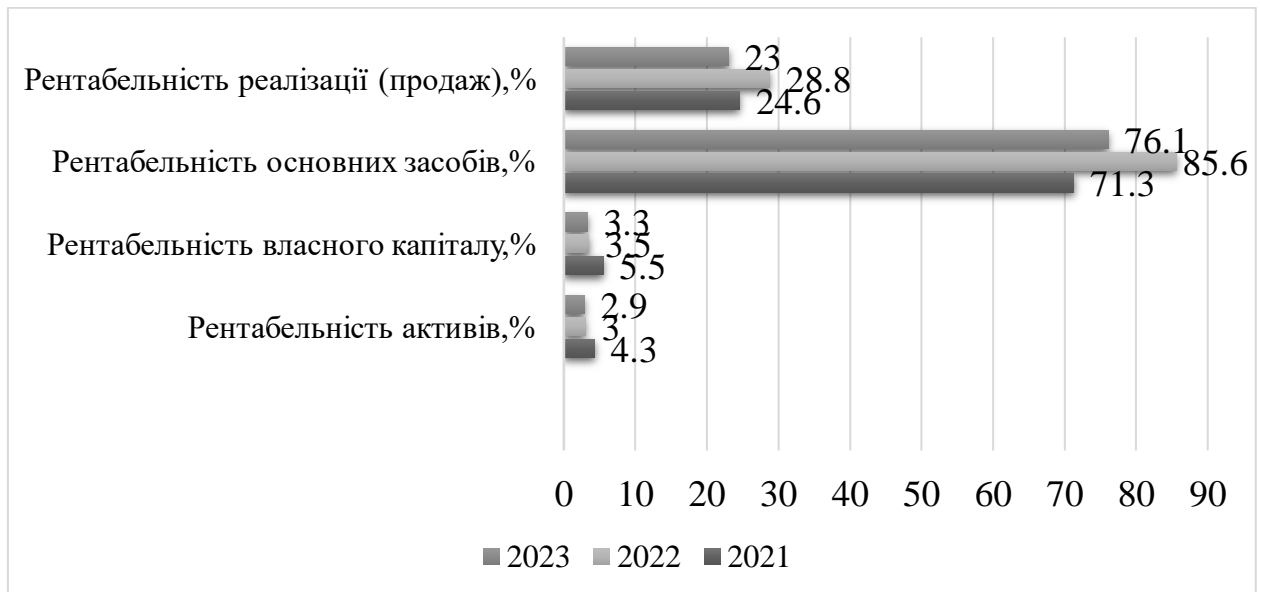

Рисунок 2.5 – Показники рентабельності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» за 2021-2023 рр.

Оцінку фінансової стійкості можна здійснити за допомогою системи коефіцієнтів, які дозволяють зробити висновок про рівень фінансової стійкості підприємства. Для цього використовуються як абсолютні, так і відносні показники.

Абсолютні показники фінансової стійкості включають наявність джерел формування запасів та їх забезпеченість. Оцінка першого показника

проводиться через систему показників, що відображають різні джерела формування запасів, такі як: наявність власних джерел, довгострокових позикових джерел формування запасів та загальний обсяг доступних джерел формування запасів.

Абсолютні показники фінансової стійкості на основі яких визначається тип фінансової стійкості подані у табл. 2.5

Таблиця 2.5 – Аналіз фінансової стійкості ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» у 2021-2023 рр.

№ з/п	Показники	На кінець 2021 року, тис. грн	На кінець 2022 року, тис. грн	На кінець 2023 року, тис. грн
1	Власний капітал	115 640	122 448	126 671
2	Необоротні активи	51 033	48 791	59 539
3	Власні обігові кошти (р.1-р.2)	64 607	73 657	67 132
4	Довгострокові зобов'язання	3 029	2 521	9 963
5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів (р.3 + р.4)	67 636	76 178	77 095
6	Короткострокові кредити та позики	0	10 000	0
7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів (р. 5 + р. 6)	67 636	86 178	77 095
8	Запаси	51 021	66 886	60 578
9	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів (р. 3 – р. 8)	13 586	6 771	6 554
10	Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових кредитів і позик (р. 5 – р. 8)	16 615	9 292	16 517
11	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів (р. 7 – р. 8)	16 615	19 292	16 517
12	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття на 1грн. запасів (р.11/р. 8)	0,33	0,29	0,27
13	Показники типу фінансової стійкості Тривимірний показник (S)	{1,1,1}	{1,1,1}	{1,1,1}
14	Тип фінансової стійкості (S)	абсолютний	абсолютний	абсолютний

Аналізуючи таблицю, можна зробити висновок, що власний капітал підприємства зростав протягом аналізованого періоду (в порівнянні 2023 року

з 2021 роком – на 11 031 тис. грн), що свідчить про позитивну тенденцію у формуванні власних ресурсів. Необоротні активи спочатку зменшувалися: в 2022 році зменшились на 2 242 тис. грн в порівнянні з 2021 роком, але вже у 2023 році збільшилися на 10 748 тис. грн. Це може вказувати на різноманітні фактори, такі як інвестиції у нові обладнання або відчуження майна. Загальний обсяг основних джерел покриття запасів зазнавав коливань, але в цілому збільшувався, що вказує на те, що підприємство покращувало свою здатність покривати запаси. Тривимірний показник (S) залишався стабільним, і тип фінансової стійкості залишався абсолютним протягом аналізованого періоду. Хоча були коливання в цих показниках, загалом, підприємство здатне покрити свої запаси основними джерелами. Тобто проведений аналіз фінансово-господарської діяльності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» за 2021-2022 рр. показав фінансову стійкість підприємства, що свідчить про його нормальний фінансовий стан. Далі проаналізовано ймовірність появи кризових явищ або банкрутства у діяльності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» за системою Альтмана.

За допомогою п'яти-факторної моделі Альтмана можливо провести аналіз ймовірності банкрутства ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН». Використовуючи показники Балансу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» (Додаток А) можна розрахувати Z-фактор Альтмана. Результати розрахунку занесено у табл. 2.6.

З таблиці 2.6 бачимо, що значення Z-фактору Альтмана для ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» за 2021-2023 рр. складають: Z Альтмана 2021 = 114,14 у 2021 р.; Z Альтмана 2022 = 6,92 у 2022 р.; Z Альтмана 2023 = 17,11 у 2023 р.

За моделлю Альтмана залежно від Z прогнозується ймовірність банкрутства за такою шкалою: до 1,8 – дуже висока; від 1,8 до 2,7 – висока; від 2,8 до 2,9 – можлива; більше 3,0 – дуже низька.

Таблиця 2.6 – Розрахунок Z-фактору Альтмана для ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» за 2021-2023 рр.

Змінна	Формула розрахунку	Роки		
		2021	2022	2023
X1	$X1 = \Phi.1 (p.1495+p.1595-p.1095)/\Phi.1 p.1300$	0,55	0,54	0,52
X2	$X2 = \Phi.1 p.1420/\Phi.1 p.1300$	0	0	0
X3	$X3 = \Phi.2 p.2350/\Phi.1 p.1300$	0,044	0,03	0,029
X4	$X4 = \Phi.1 (p.1495+p.1800)/\Phi.1(p.1510+p.1600+p.1615)$	187,7	9,37	25,98
X5	$X5 = \Phi.2 (p.2350+p.2050)/\Phi.1 p.1300$	0,72	0,55	0,8
Z Альтмана	$Z = 1,2*X1+1,4*X2+3,3*X3+0,6*X4+0,999*X5$	114,14	6,92	17,11

За результатами розрахунку Z-фактору Альтмана для ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» можна зробити такі висновки:

- Рік 2021: Значення Z-фактору Альтмана дуже високе - 114,14. Це свідчить про дуже низьку ймовірність банкрутства в цьому році.
- Рік 2022: Значення Z-фактору Альтмана впав значно нижче - до 6,92. Це вказує на незначну ймовірність банкрутства.
- Рік 2023: Значення Z-фактору Альтмана знову підвищується до 17,11. Це свідчить про укріплення фінансової стійкості підприємства.

Отже, хоча фінансовий стан підприємства міцний, але в умовах кризи все ж можуть існувати певні ризики. Загалом, необхідно приділити увагу управлінню фінансами та прийняти заходи для попередження банкрутства.

2.4 Рейтингова оцінка рівня фінансового потенціалу підприємства

Фінансовий потенціал – сукупність наявних та тих, що можуть бути мобілізовані фінансових ресурсів. Наявні фінансові можливості підприємства є похідними від способів використання реальних факторів виробництва,

джерел зовнішнього фінансування, рівня платоспроможності, іміджу підприємства, розміру нерозподіленого прибутку, розміру надлишку запасів.

Експрес-метод оцінки фінансового потенціалу пропонує застосовувати і Турчак Б. Б, та Чижинська С. Д. Так, на їх думку фінансовий потенціал підприємства пропонується проводити на основі основних показників, що характеризують ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість підприємства, а також визначення порогових значень показників з метою віднесення їх до того чи іншого рівня фінансового потенціалу підприємства. Для визначення рівня фінансового потенціалу господарюючого суб'єкта за розрахованими фінансовими показниками необхідно порівняти їх отримані результати із рекомендованими даними рейтингової оцінки, що наведено в таблиці В.3. додатку В. У таблиці 2.7 представлено результати рейтингової оцінки фінансового потенціалу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» за 2023 рік за фінансовими показниками.

Таблиця 2.7 – Рейтингова оцінка фінансового потенціалу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» за 2023 рік за фінансовими показниками

Показник	Значення	Рівень ФПП
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,9	В
Коефіцієнт загальної ліквідності	8,27	В
Коефіцієнт термінової ліквідності	6,2	В
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,05	Н
Рентабельність усіх активів	0,03	Н
Рентабельність власного капіталу	0,03	Н
Ефективність використання активів для виробництва продукції	1,006	С
Частка заборгованості в загальній сумі джерел	0,14	В

З таблиці 2.7 бачимо, що більшість показників мають високий рівень фінансового потенціалу. Наприклад, коефіцієнт фінансової незалежності має значення 0,9, це означає те, що підприємство має високий рівень фінансової незалежності, отже може бути позитивним сигналом для інвесторів та

кредиторів. Коефіцієнт загальної ліквідності (8,27) свідчить про те, що у підприємства є достатня кількість ліквідних активів для покриття своїх поточних зобов'язань. Коефіцієнт термінової ліквідності (6,2) також вказує на те, що підприємство має високий рівень ліквідності та може вчасно погашати свої поточні зобов'язання. Частка заборгованості в загальній сумі джерел (0,14) показує, що підприємство має помірний рівень заборгованості, що може бути важливим показником для кредиторів. Але також є показники, які мають низький рівень фінансового потенціалу. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (0,05) показує, що частина активів підприємства не ліквідна, що може бути підвищеним ризиком при виникненні несподіваних фінансових труднощів. Рентабельність усіх активів та власного капіталу (0,03) для обох показників свідчить про те, що підприємство має низьку рентабельність, що може вказувати на проблеми з ефективністю використання ресурсів.

О.О. Шеремет вважає, що оцінка фінансового потенціалу суб'єкта господарювання дає змогу визначити його фінансово-економічний стан підприємства та визначити його місця в економічному середовищі в цілому. Застосування в сільськогосподарських підприємствах комплексної оцінки фінансового стану (багатофакторна модель) дозволяє об'єктивно оцінити наявність, розміщення й ефективність використання наявних ресурсів підприємства та джерела їх фінансування (табл. 2.8).

Формула для розрахунку оцінки фінансового потенціалу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» (2023 рік):

$$ФС_{\Pi} = X1 \cdot 0,055 + X2 \cdot 0,109 + X3 \cdot 0,164 + X4 \cdot 0,145 + X5 \cdot 0,127 + X6 \cdot 0,073 + X7 \cdot 0,091 + X8 \cdot 0,018 + X9 \cdot 0,036 + X10 \cdot 0,182 = 2,26.$$

Таблиця 2.8 - Багатофакторна модель оцінки фінансового потенціалу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» (2023 рік)

Показник		Значення	Норма
X1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	0,055	0,055
X2	Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл)	1,1	0,109
X3	Коефіцієнт фінансової автономії (Кфа)	0,86	0,164

Показник		Значення	Норма
X4	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань і забезпечень (Кдзз)	4,7	0,145
X5	Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень (Кпзз)	5,03	0,127
X6	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Кмвк)	0,6	0,073
X7	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами (Кззвок)	1,68	0,091
X8	Коефіцієнт рентабельності діяльності (Крд)	0,029	0,018
X9	Коефіцієнт рентабельності активів (Кра)	0,029	0,036
X10	Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (Кдкз)	2,6	0,182

Отримане значення фінансового потенціалу підприємства (2,26) в контексті даної багатофакторної моделі свідчить про те, що загальний фінансовий стан ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» є відносно стійким. Високе значення цього показника вказує на те, що підприємство має ряд позитивних аспектів у своєму фінансовому портфелі, які компенсують можливі слабкі сторони.

2.5 SWOT-аналіз

Для того, щоб зрозуміти сильні та слабкі сторони підприємства необхідно провести SWOT-аналіз (таблиця 2.9). Він також допоможе визначити потенційні загрози, які можуть вплинути на успішність діяльності підприємства. ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» має стабільну фінансову базу та потенціал для розвитку інновацій в агропромисловому секторі. Це є ключовим фактором, який дозволяє підприємству витримувати зовнішні виклики та використовувати стратегічні можливості навіть у складних умовах. Однак його розвиток обмежений через військові дії та економічні умови в країні. Підприємству необхідно зосередитися на

використанні державних програм підтримки та адаптації до швидко змінних умов для мінімізації ризиків та використання потенційних можливостей.

Таблиця 2.9 – Матриця SWOT-аналізу

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>Стабільний фінансовий стан. Низька залежність від зовнішнього фінансування знижує ризик підвищення витрат на обслуговування боргу в умовах високої відсоткової ставки, забезпечуючи більшу фінансову автономію.</p> <p>Високий рівень науково-технічних знань та досвіду в галузі сільського господарства.</p> <p>Наявність інноваційних технологій та можливість швидкого впровадження на практиці.</p> <p>Добре розвинена наукова інфраструктура та лабораторні умови для проведення досліджень.</p> <p>Здатність залучати гранти та інвестиції на проведення наукових досліджень.</p>	<p>Незважаючи на фінансову стійкість, внутрішні ресурси можуть бути недостатніми для масштабування діяльності або швидкого реагування на нові можливості в умовах, які вимагають значних інвестицій.</p> <p>Відсутність диверсифікації фінансових джерел та залежність від державного фінансування можуть обмежувати розвиток підприємства.</p> <p>Війна може негативно впливати на доступ до ресурсів, ринків збуту, інвестицій та на безпекову ситуацію.</p> <p>Недостатня інформаційна прозорість та відкритість щодо діяльності підприємства.</p> <p>Низька ефективність маркетингових стратегій та позиціонування бренду.</p>
Можливості	Загрози
<p>Можливість скористатися урядовими ініціативами для підтримки науки та агропромисловості</p> <p>Розвиток нових напрямків досліджень у сфері аграрних технологій та біотехнологій. Глобальні виклики, такі як зміна клімату та продовольча безпека, підвищують потребу в інноваційних рішеннях у агропромисловому секторі</p> <p>Фінансова стійкість дозволяє підприємству інвестувати у власні дослідження та розробки, а також у впровадження інноваційних технологій, які можуть відкрити нові ринки або збільшити частку на існуючих.</p> <p>Підвищення конкурентоспроможності за рахунок співпраці з міжнародними організаціями та компаніями.</p> <p>Можливість розширення географії збуту продукції на міжнародному ринку.</p>	<p>Зміни в законодавстві або політичні нестабільності, які можуть обмежити фінансування наукових проєктів.</p> <p>Технологічні загрози, пов'язані зі швидким розвитком інновацій та можливістю застаріння наукових підходів.</p> <p>Прямі та непрямі наслідки війни, такі як пошкодження інфраструктури та невизначеність, інші макроекономічні фактори можуть негативно вплинути на доходи підприємства, що вимагатиме ефективного управління фінансовими ресурсами для забезпечення довгострокової стійкості.</p> <p>Висока інфляція може нівелювати вартість фінансових резервів та зменшити реальну вартість доходів, що потребує розумного фінансового планування і вкладення в активи, які забезпечують захист від інфляції.</p> <p>Конкуренція з боку приватних компаній та інших наукових установ.</p>

З цього аналізу випливає, що ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» має значний потенціал для подальшого розвитку та інноваційної діяльності. Важливо продовжувати зміцнювати фінансову автономію, інвестувати у власні дослідження та розвиток, а також розробляти стратегії для мінімізації ризиків, пов'язаних з внутрішніми та зовнішніми загрозами.

Висновки до другого розділу. У рамках цього розділу було проаналізовано ключові показники фінансово-економічного стану ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН», що спеціалізується на проведенні наукових досліджень та виробництві сільськогосподарської продукції.

Було встановлено, що економічний потенціал ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» знаходиться на помірно високому рівні, що обумовлено позитивних, але деяких суперечливих тенденцій у динаміці ключових фінансових та виробничих показників його діяльності. Отримане значення фінансового потенціалу вказує на те, що загальний фінансовий стан підприємства є стійким. Про це свідчать розраховані показники ліквідності, що в межах рекомендованих значень, а також показники рентабельності та фінансової стійкості. Проведені розрахунки та подальший аналіз ймовірність банкрутства ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» показує, що підприємство далеке від банкрутства та все ж можуть існувати певні ризики.

ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» має стабільну фінансову базу та потенціал для розвитку інновацій в агропромисловому секторі. Це є ключовим фактором, який дозволяє підприємству витримувати зовнішні виклики та використовувати стратегічні можливості навіть у складних умовах. Однак його розвиток обмежений через військові дії та економічні умови в країні, а відсутність диверсифікації фінансових джерел обмежує фінансування наукових проєктів, впровадження інновацій. Підприємство потребує розумного фінансового планування з метою забезпечення довгострокової стійкості для масштабування діяльності або швидкого реагування на нові можливості в умовах, які вимагають значних інвестицій.

3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ДП ДГ «ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ» ННЦ «ІЗ НААН»

3.1 Рекомендації щодо формування стратегії управління фінансовим потенціалом підприємства

У попередньому розділі дипломної роботи нами було визначено, що ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» фінансово стійке та має потенціал для розвитку. Однак цей процес обмежений через військові дії та надзвичайно складні економічні умови в країні, а відсутність диверсифікації фінансових джерел обмежує фінансування наукових проєктів, впровадження інновацій. У цьому аспекті слід зазначити, що фінансовий потенціал підприємства відіграє одну з ключових ролей у забезпеченні ефективності його діяльності у довгостроковій перспективі, особливо в умовах економічної та політичної нестабільності й мінливості ринку, і є базисом створення й розвитку стійких конкурентних переваг. ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» потребує розумного фінансового планування з метою забезпечення довгострокової стійкості для масштабування діяльності або швидкого реагування на нові можливості в умовах, які вимагають значних інвестицій.

З огляду на літературні джерела слід зазначити, що головним завданням управління фінансовим потенціалом підприємства має бути оптимізація фінансових ресурсів із ціллю максимального збільшення додатного фінансового результату. Тому виникає об'єктивна потреба в розробленні комплексної системи управління фінансовим потенціалом ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН», спрямованого на формування стратегічного вектора стійкого розвитку. В цілому формування стратегії управління фінансовим потенціалом має включати такі складові:

- аналіз та прогнозування фінансового потенціалу підприємства;

- розробка стратегічних та тактичних фінансових планів;
- вибір оптимальних фінансових інструментів, включаючи інвестиційні рішення;
- менеджмент фінансових ризиків;
- податкове планування;
- організаційно-правове формування та моніторинг фінансових потоків.

Слід відзначити, що вказані компоненти стратегії управління фінансовим потенціалом фактично визначають конкурентоспроможність будь-якого підприємства, яке має за мету досягнення позитивного економічного ефекту. Здійснення цієї мети має бути забезпечене системою управління в цілому у майбутньому.

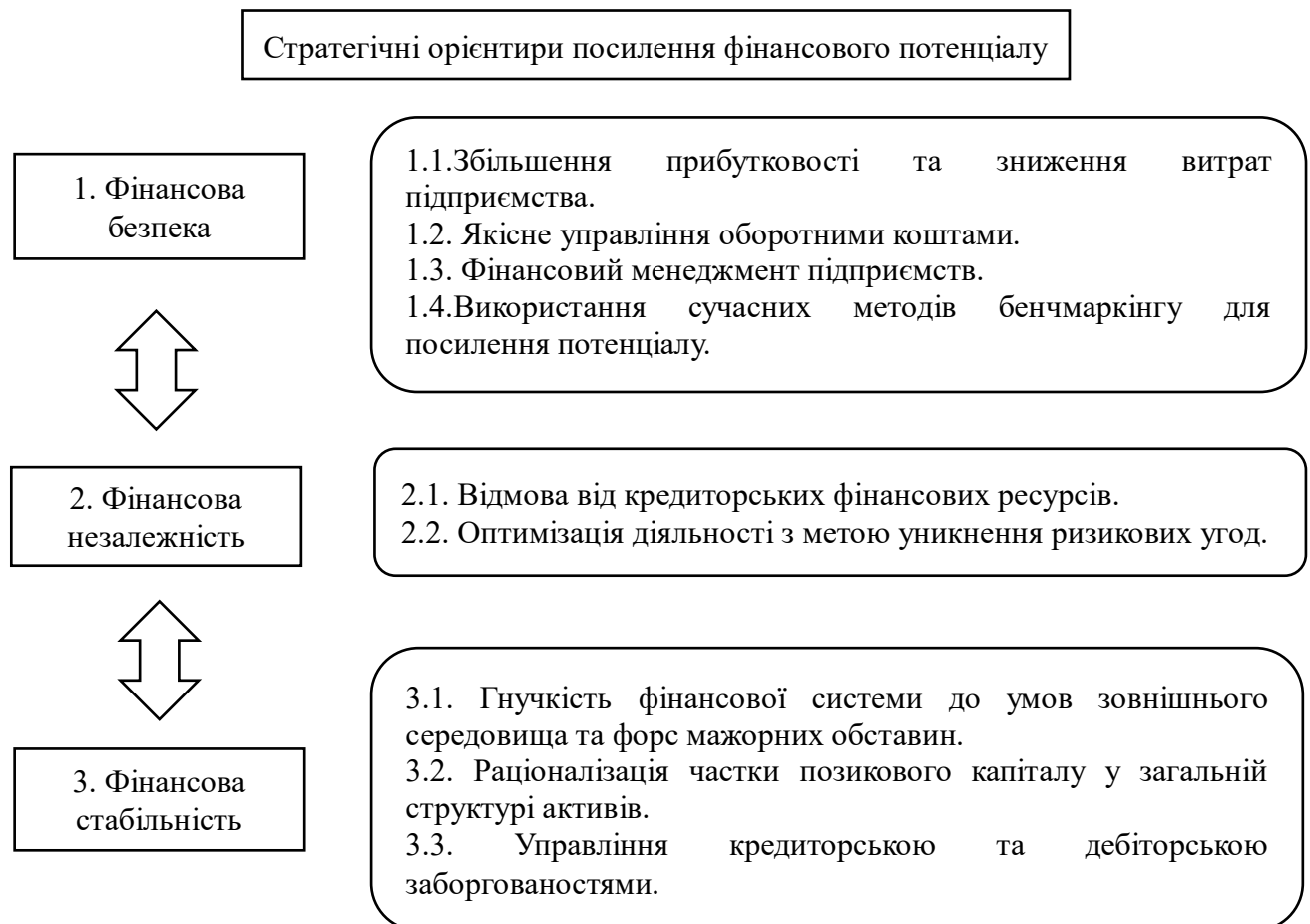

Рисунок 3.1 - Стратегічні орієнтири посилення фінансового потенціалу аграрних підприємств [28]

Ураховуючи критичне значення фінансового потенціалу аграрних підприємств, важливо відзначити, що для цих суб'єктів господарювання основними стратегічними цілями мають бути досягнення високого рівня фінансової стійкості, фінансової автономії та забезпечення стабільності у діяльності (рис. 3.1). Необхідно підкреслити, що стратегічні орієнтири фінансового потенціалу аграрних підприємств взаємодіють між собою. Погіршення фінансової безпеки неминуче впливає на фінансову стабільність, що, у свою чергу, впливає на фінансову незалежність. Тому в практичній діяльності їх слід використовувати взаємопов'язано.

Забезпечення фінансової стабільності є стратегічним показником для зміцнення фінансового потенціалу аграрних підприємств у сучасних умовах, що становить складне завдання. Ці умови пов'язані зі значним впливом зовнішнього середовища на цей процес. Тому головним завданням в контексті втілення цього напрямку є створення умов гнучкості фінансової системи. Аграрні підприємства мають створювати резервний фонд, щоб в умовах непередбачуваних обставин скористатися його можливостями. Крім того, фінансовій стійкості сприяють заходи з попередження кризових ситуацій, використання фінансового страхування для зменшення ризиків, зниження ймовірності банкрутства та виконання фінансового планування. Додатково, важливо уникати надмірної концентрації позикового капіталу. Відхилення від нормативних значень цього показника може призвести до зниження фінансового потенціалу аграрного підприємства, що впливає на його фінансову стійкість. Варто зауважити, що аграрні підприємства не завжди можуть користуватися виключно власним капіталом. У разі використання кредитних ресурсів, важливо приділяти увагу забезпеченню кредиту, так як це має суттєвий вплив на фінансову стійкість підприємства. Також значну роль відіграє діагностика дебіторської заборгованості.

Основними завданнями фінансової стратегії є наступне: визначення шляхів реалізації успішної фінансової політики та використання фінансових можливостей; встановлення перспективних фінансових відносин з іншими

суб'єктами господарювання, бюджетом, банками та іншими фінансовими установами; фінансове забезпечення операційної та інвестиційної діяльності на майбутнє; аналіз економічних та фінансових можливостей потенційних конкурентів, розробка та реалізація заходів щодо забезпечення фінансової стійкості; розроблення стратегій виходу з кризових ситуацій та методів управління в умовах кризових станів підприємств.

Ще одним важливим стратегічним напрямком для посилення фінансового потенціалу аграрних підприємств є досягнення фінансової незалежності. Забезпечення цього вектору вимагає особливої уваги до поточних операцій, що здійснюються аграрними підприємствами. Фінансова незалежність передбачає відмову від кредитних фінансових ресурсів, оптимізацію діяльності з метою уникнення ризикових угод, співпрацю з надійними постачальниками, а також фінансову компетентність господарюючих суб'єктів.

Окрім зазначеного слід врахувати ряд ключових чинників, що становлять обмеження для розвитку фінансового потенціалу підприємства в агропромисловому секторі України, а саме:

1. Залежність від зовнішніх факторів. Сільське господарство чутливе до змін у погодних умовах, цінових коливань на ринку сільськогосподарської продукції, а також політично-економічних факторів, таких як законодавство про субсидії або міжнародні торговельні угоди.

2. Нестабільність ринкових цін. Висока варіабельність цін на продукцію може впливати на доходність сільськогосподарських підприємств, що робить їхню фінансову ситуацію менш передбачуваною.

3. Недостатня інфраструктура. Недостатня розвиненість транспортної, енергетичної та іншої інфраструктури може обмежувати доступ до ринків збуту, збільшувати витрати на транспортування та зберігання продукції.

4. Фінансові обмеження. Сільськогосподарські підприємства часто стикаються з відсутністю достатніх фінансових ресурсів для інвестицій у сучасні технології, розвиток інфраструктури або оплати праці.

5. Низька продуктивність та ефективність. Недостатня продуктивність робить важкими збалансування витрат та доходів, що може призводити до низької рентабельності та фінансових проблем.

6. Нестабільність валютного курсу. Зміни валютного курсу можуть впливати на вартість імпортованих матеріалів і обладнання, що може впливати на фінансові результати сільськогосподарських підприємств.

На рисунку 3.2 наведені складові формування фінансового потенціалу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН», які можна запропонувати після аналізу обмежень в агропромисловій галузі.

Рисунок 3.2 – Складові формування фінансового потенціалу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН».

На основі вищеперахованих основних проблем агропромислової галузі та проблем, виявлених під час основної діяльності ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН", були сформовані основні напрямки для удосконалення цих процесів (таблиця В.1, Додаток В):

1. Підвищення ефективності виробництва. Впровадження сучасних технологій та оптимізація виробничих процесів для збільшення виробничої потужності та зниження витрат.

2. Розвиток нових продуктів і послуг. Дослідження ринку для визначення попиту на нові продукти або послуги, які можуть бути впроваджені для розширення асортименту та збільшення доходів.

3. Маркетинг і реклама. Запровадження ефективних маркетингових стратегій та рекламних кампаній для збільшення відомості про підприємство та його продукцію на ринку.

4. Фінансове управління. Вдосконалення системи фінансового планування, контролю та аналізу для ефективного використання ресурсів та забезпечення стабільності фінансового стану.

5. Партнерство та співпраця. Розвиток партнерських відносин з іншими підприємствами, установами та організаціями для спільного розвитку проєктів та взаємовигідного обміну ресурсами та знаннями.

6. Підвищення кваліфікації персоналу. Надання навчальних програм та тренінгів для працівників з метою підвищення їхніх професійних навичок та компетенцій.

3.2 Побудова множинної лінійної регресії з урахуванням мультиколінеарності оцінювання фінансового потенціалу, як засіб раннього попередження та реагування

Статистичні методи застосовуються тоді, коли аналізується зміна показників, розглядаючи її як випадковий процес. Ці методи є ключовим інструментом для дослідження масових, однорідних і повторюваних явищ, а також важливою складовою прогнозування економічних показників.

Кореляційно-регресивний аналіз дозволяє досліджувати кількісний вплив різних факторів на результати виробництва та встановлювати рівень залежності результативного показника від кожного з факторів.

На прикладі даних ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН" виявимо залежність валового прибутку (Y) від трьох факторів: інші операційні витрати (X1), адміністративні витрати (X2) та витрати на збут (X3). В таблиці 3.2 наведені вихідні і розрахункові дані для визначення залежності між показниками. Для швидкого і зручнішого розрахунку використаємо програму EXCEL.

Таблиця 3.1 - Вихідні і розрахункові дані для визначення залежності між показниками ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН".

№	Y	X1 (інші операційні витрати)	X2 (адміністративні витрати)	X3(витрати на збут)
2019	22426	14642	2828	1043
2020	21890	13007	3923	1215
2021	27362	15761	4704	1819
2022	29594	18781	4667	3173
2023	34108	19891	4686	5235
Середнє	27076	16416,4	4161,6	2497
Дисперсія	26097060	8216557,8	665010,3	3042736
СКВ	5108,5282	2866,4539	815,48164	1744,344

Розраховуємо середнє значення факторів X1, X2, X3 і показника Y, використовуючи вбудовану функцію AVERAGE. Далі розрахуємо вибіркові дисперсії величин факторів X1, X2, X3 і показника Y, використовуючи вбудовану функцію VAR і після цього розрахуємо середнє квадратичне відхилення (СКВ) факторів X, Y, Z і показника F, як корінь квадратний з дисперсій відповідних величин, використовуючи вбудовану SQRT.

Тепер потрібно розрахувати парні коефіцієнти кореляції за формулами, що наведені нижче, або ж у програмі EXCEL використаємо вбудовану функцію CORREL.

$$r_{yx1} = \frac{\sum x_1 y - (\sum x_1 \sum y) \div n}{\sqrt{\left[\sum x_1^2 - \frac{(\sum x_1)^2}{n} \right] \left[\sum y^2 - \frac{(\sum y)^2}{n} \right]}} \approx 0,958$$

$$r_{x2y} = \frac{\sum x_2 y - (\sum x_2 \sum y) \div n}{\sqrt{\left[\sum x_2^2 - \frac{(\sum x_2)^2}{n} \right] \left[\sum y^2 - \frac{(\sum y)^2}{n} \right]}} \approx 0,753$$

$$r_{x_3y} = \frac{\sum x_3y - (\sum x_3 \sum y) \div n}{\sqrt{\left[\sum x_3^2 - \frac{(\sum x_3)^2}{n} \right] \left[\sum y^2 - \frac{(\sum y)^2}{n} \right]}} \approx 0,959$$

$$r_{x_1x_2} = \frac{\sum x_1x_2 - (\sum x_1 \sum x_2) \div n}{\sqrt{\left[\sum x_1^2 - \frac{(\sum x_1)^2}{n} \right] \left[\sum x_2^2 - \frac{(\sum x_2)^2}{n} \right]}} \approx 0,625$$

$$r_{x_1x_3} = \frac{\sum x_1x_3 - (\sum x_1 \sum x_3) \div n}{\sqrt{\left[\sum x_1^2 - \frac{(\sum x_1)^2}{n} \right] \left[\sum x_3^2 - \frac{(\sum x_3)^2}{n} \right]}} \approx 0,925$$

$$r_{x_2x_3} = \frac{\sum x_2x_3 - (\sum x_2 \sum x_3) \div n}{\sqrt{\left[\sum x_2^2 - \frac{(\sum x_2)^2}{n} \right] \left[\sum x_3^2 - \frac{(\sum x_3)^2}{n} \right]}} \approx 0,642$$

Підрядкові індекси показують, між якими показниками обчислюються ці коефіцієнти.

Наступним кроком потрібно здійснити перевірку системи факторів на мультиколінеарність, зробивши розрахунки згідно алгоритму Фаррара-Глобера.

Будуємо кореляційну матрицю системи факторів:

$$K = \begin{pmatrix} 1 & r_{x_1x_2} & r_{x_1x_3} \\ r_{x_2x_1} & 1 & r_{x_2x_3} \\ r_{x_3x_1} & r_{x_3x_2} & 1 \end{pmatrix}$$

Підставимо в матрицю розраховані вище показники, щоб перевірити систему факторів на мультиколінеарність:

$$K = \begin{pmatrix} 1 & 0,625 & 0,925 \\ 0,625 & 1 & 0,642 \\ 0,925 & 0,642 & 1 \end{pmatrix}$$

Після цього розраховуємо коефіцієнт множинної детермінації. В програмі EXCEL використовуємо вбудовану функцію MDETERM по відношенню до матриці. $|R| = 0,0835$ - показник показує, що валовий прибуток підприємства на 83,5% обумовлений двома факторами. Значить, вибрані фактори суттєво впливають на показник продуктивності праці. Решта – 16,5% – дія неврахованих факторів.

Знайдемо розрахункове значення критерію χ_i^2 за формулою:

$$\chi_p^2 = - \left[n - 1 - \frac{1}{6} (2m + 5) \right] \ln(\det[R]), \text{ де } n - \text{обсяг вибірки, } m - \text{число факторів моделі.}$$

Знайдемо табличне (критичне) значення критерію χ_i^2 , для цього в програмі EXCEL використовуємо вбудовану функцію CHISQ.INV (імовірність $\alpha=0,05$, число ступенів вільності $k=m(m-1/2)$).

Знайдемо матрицю $C=K^{-1}$, обернену до матриці K , записавши її, використовуючи вбудовану функцію MINVERSE.

$$C = K^{-1} = \begin{pmatrix} 7,034 & -0,364 & -6,275 \\ -0,364 & 1,721 & -0,769 \\ -6,275 & -0,769 & 7,300 \end{pmatrix}$$

Далі розраховуємо F-статистики для факторів X_1, X_2, X_3 за формулою $F_k = (c_{kk} - 1) \frac{n-m}{m-1}$, де c_{kk} - елементи головної діагоналі матриці C . Отримані результати: $F_{x1}=6,03$, $F_{x2} = 0,72$, $F_{x3} = 6,3$.

Для того, щоб впевнитися в надійності рівняння зв'язку і доцільності його використання з практичною метою, необхідно дати статистичну оцінку надійності зв'язку. Для цього крім коефіцієнтів множинної кореляції і детермінації, користуються критерієм Фішера і середньою помилкою апроксимації. Чим вища величина коефіцієнтів множинної кореляції, детермінації і критерію Фішера і нижча величина стандартної помилки, тим точніше рівняння зв'язку описує залежність між факторними показниками. При оцінці надійності зв'язку фактична величина критерію Фішера зіставляється з табличною його величиною. Якщо табличне значення коефіцієнта Фішера більше від його фактичної величини – це свідчить про відсутність зв'язку між результативним і факторними показниками. Такий самий висновок можна зробити, якщо отримана середня помилка апроксимації більша ніж 5- 8%.

Для того, щоб знайти табличне значення F_{kp} , використаємо вбудовану функцію в програмі EXCEL - FINV (імовірність $\alpha=0,05$, число ступенів вільності $k1 = m$ й $k2 = n-m-1$). Отримаємо $F_{kp}=5,41$.

Отже, $F_{x1}>F_{kp}$ - фактор X_1 мультиколінеарний з X_2, X_3 ; $F_{x2}<F_{kp}$ - фактор X_2 немультиколінеарний з X_1, X_3 ; $F_{x3}>F_{kp}$ - фактор X_3 мультиколінеарний з X_1, X_2 . Парні коефіцієнти кореляції показують щільність зв'язку між факторами, між факторами і результативним показником. Методика розрахунку таких

коефіцієнтів і їх інтерпретація аналогічна лінійному коефіцієнту кореляції у випадку однофакторного (парного) зв'язку. Розрахунок парних коефіцієнтів кореляції дає можливість виявити явище колінеарності. Поскільки таке явище призводить до спотворення оцінки параметрів регресії, то його необхідно усунути. Наявність такого зв'язку між двома факторами називається колінеарністю, а між кількома – мультиколінеарністю.

Визначимо мультиколінеарні пари факторів за допомогою t-статистики (критерію Стьюдента). Для цього розрахуємо коефіцієнти кореляції між парами факторів за формулою: $r_{kj} = \frac{-c_{kj}}{\sqrt{c_{kk} \times c_{jj}}}$, де c_{kj} - елемент матриці С, що знаходиться у k-му рядку й j-ому стовпці, c_{kk} й c_{jj} - діагональні елементи матриці С.

Розрахуємо значення t-статистик за формулою $t_{kj} = \frac{r_{kj}\sqrt{n-m}}{\sqrt{1-r_{kj}^2}}$, де r_{kj} - коефіцієнти

кореляції між парами факторів. Після цього обчислимо табличне (критичне) значення t-статистики, використовуючи вбудовану функцію TDIST (імовірність $\alpha=0,05$, число ступенів вільності $k=n-m-1$).

Таблиця 3.2 – Отримані значення після розрахунку за допомогою t-статистики (критерію Стьюдента)

	X1X2	X1X3	X2X3
Часткові коефіцієнти	0,10	0,88	0,10
Розрахункові значення t-статистики	0,14876	3,63	0,145987
Табличне значення t-статистики	$t_{kr} = 3,18$		

Отже, значення t-статистики в порівнянні з табличним значенням (t_{kr}) допомагає визначити, чи є коефіцієнти кореляції статистично значущими. У нашому випадку, для пар факторів X1X2 і X2X3 значення t-статистики вище за табличне значення, що свідчить про статистичну значущість кореляції між цими парами факторів.

Однак для пари факторів X1X3 розрахункове значення t-статистики нижче за табличне значення. Це означає, що кореляція між цими факторами не є статистично значущою.

Таким чином, ми виключаємо значення X3(витрати на збут), оскільки кореляція між X1 і X3 не є статистично значущою, що може свідчити про відсутність суттєвого впливу X3 на зміну результативного показника, або ж про існування мультиколінеарності між X1 і X3, що може спотворювати результати аналізу.

Визначимо оцінки параметрів моделі, використовуючи алгоритм стандартизованої моделі з β -коефіцієнтами. Записуємо кореляційну матрицю без коефіцієнта кореляції вилученого фактора X3:

$$K = \begin{pmatrix} 1 & r_{x1x2} \\ r_{x2x1} & 1 \end{pmatrix}$$

$$\text{Підставивши наші значення, отримаємо: } K = \begin{pmatrix} 1 & 0,625 \\ 0,625 & 1 \end{pmatrix}.$$

Знайдемо визначник матриці $|K|$, використовуючи вбудовану функцію MDETERM. $|K| = 0,610$. Після цього знову знайдемо матрицю $C=K^{-1}$, обернену матриці K, використовуючи вбудовану функцію MINVERSE.

$$C = K^{-1} = \begin{pmatrix} 1,640 & -1,025 \\ -1,025 & 1,640 \end{pmatrix}$$

Обчислимо β -коефіцієнти за формулою: $\begin{pmatrix} \beta_x \\ \beta_y \end{pmatrix} = C \times \begin{pmatrix} r_{yx1} \\ r_{yx2} \end{pmatrix}$, використовуючи вбудовану функцію MMULT.

Отримаємо $\begin{pmatrix} \beta_x \\ \beta_y \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0,800 \\ 0,254 \end{pmatrix}$. Після цього обчислимо коефіцієнт детермінації за формулою: $D=R^2 = \beta_{x1} \times r_{yx1} + \beta_{x1} \times r_{yx2} = 0,958$.

Обчислимо значення \tilde{S} за формулою: $\tilde{S} = \sqrt{C_{kk} \times \frac{1-D}{n-m-1}}$, c_{kk} – елементи головної діагоналі матриці C, n – об'єм вибірки, m - число факторів моделі. Отримуємо $\tilde{S}_1 = 0,187, \tilde{S}_2 = 4,290$. Обчислимо розрахункові значення t-статистик за формулою: $t_p = |b|/S$, $t_{x1} = 4,29$, $t_{x2} = 1,721$. Обчислимо табличне (критичне) значення t-статистики, використовуючи вбудовану в EXCEL

функцію TDIST (імовірність $\alpha=0,05$, число ступенів вільності $k=n-m-1$). Отже $t_{kr}=2,57$.

Отже, на підставі отриманих результатів можна зробити висновок, що модель регресії статистично значуща при рівні значимості 0,05, і обидва фактори X_1 (інші операційні витрати) і X_2 (адміністративні витрати) мають важливий вплив на результативний показник. Це означає, що зміни у значеннях цих факторів пов'язані зі значимими змінами у результативному показнику, і їх можна використовувати для прогнозування чи пояснення змін у цьому показнику.

Напишемо стандартизоване рівняння з β -коефіцієнтом. Воно буде мати вигляд $t_y=0,800t_{x1}+0,254t_{x2}$. Перейдемо від стандартизованої моделі до нормалізованої виду. Для цього визначимо оцінки параметрів a_1, a_2, \dots, a_m за формулою: $a_i = \beta_i \frac{S_y}{S_{xi}}$, отримуємо $a_1=1,425$, $a_2=1,589$. Визначимо оцінку параметра a_0 за формулою: $a_0 = Y_{\text{сер}} - a_1X_{1\text{сер}} - a_2X_{2\text{сер}}=-2938,1$. Отже, нормалізоване рівняння буде мати вигляд $Y=-2938,1+1,425X_1+1,589X_2$.

Для перевірки адекватності отриманої моделі (значимості відмінності від нуля D) застосуємо критерій Фішера. Формула має вигляд: $F_p = \frac{D}{1-D} \times \frac{n-m-1}{m}$. Підставивши значення, отримуємо значення критерія Фішера $F_p=22,6$. Обчислимо табличне значення критерію Фішера, використовуючи вбудовану функцію FINV (імовірність $\alpha=0,05$, число ступенів вільності $k_1=m$ й $k_2=n-m-1$). $F_{kr}=19$.

Таким чином, оскільки значення критерію Фішера перевищує табличне значення, можна припустити, що модель є адекватною та відображає важливі зв'язки між факторами та результативним показником.

Отримані результати дозволяють зробити висновок про важливий вплив інших операційних витрат та адміністративних витрат на валовий прибуток. Розрахунки коефіцієнтів регресії показали статистичну значущість обох факторів при рівні значимості 0,05.

Стандартизоване та нормалізоване рівняння регресії дозволяють зрозуміти, як зміни в цих витратах впливають на валовий прибуток. Коефіцієнти перед іншими операційними та адміністративними витратами показують, що збільшення цих витрат на одиницю призведе до збільшення валового прибутку на відповідну величину.

Додатково, критерій Фішера підтверджує адекватність моделі, демонструючи статистичну значущість відмінності між власне побудованою моделлю та пустою моделлю. Значення критерію Фішера виявилось великим порівняно з табличним значенням, що свідчить про адекватність моделі та її здатність пояснювати варіацію в валовому прибутку на підставі інших операційних і адміністративних витрат.

3.3 Рекомендації щодо диверсифікації сільськогосподарського виробництва як ефективного елемента забезпечення фінансової стабільності аграрного підприємства

У епоху масового споживання, диверсифікація стала ключовим аспектом стратегії розвитку, який отримав широке визнання в наукових кругах. Суперництво на світових ринках, сповільнення економічного зростання і технологічного прогресу вимагали перегляду структури діяльності. Покупка передового обладнання і технологій вже не виявилася достатньою, оскільки результати наукових досліджень стали вирішальними. Це пояснює той факт, що диверсифікація стала домінуючою стратегією концентрації капіталу, яка може вирішити найважливіші соціально-економічні проблеми, включаючи стале забезпечення розвитку сільських територій.

Ефективним елементом забезпечення фінансової стабільності аграрного підприємства має бути формування фінансової стратегії. Нижче розглянуті

різноманітні можливі шляхи диверсифікації сільськогосподарського виробництва:

1. Створення агроформувань, що здійснюють весь цикл сільськогосподарських та переробних робіт.
2. Розширення асортименту культур та тваринництва, що вирощуються.
3. Надання сільськогосподарських послуг населенню, включаючи оренду сільськогосподарської техніки, обробку особистих ділянок, консультаційні послуги та транспортні послуги.
4. Впровадження нових галузей рослинництва та тваринництва, таких як виробництво органічної сільськогосподарської продукції.
5. Розвиток інтернет-маркетингу сільськогосподарської продукції для збільшення обсягів продажу та залучення нових клієнтів.
6. Розширення несільськогосподарських видів діяльності, що допоможе зменшити ризики та залежність від одного ринку.

Враховуючи найгостріші проблеми сільськогосподарських підприємств, однією з яких є проблеми збуту сільськогосподарської продукції, а також розвиток новітніх інформаційних технологій, які дають можливість запровадження інтернет-маркетингу сільськогосподарської продукції, як доступний для сільськогосподарських підприємств та ефективний метод диверсифікації діяльності, можна запровадити інтернет-маркетинг сільськогосподарської продукції, зокрема відкриття інтернет-магазину.

На рисунку 3.3 запропоновано алгоритм розробки стратегії диверсифікації діяльності для ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН".

Для початку потрібно проаналізувати поточну ситуацію на ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН", оцінити наявні види діяльності, використання ресурсів, конкурентне середовище та ринкові умови. Далі необхідно визначити сильні та слабкі сторони підприємства. Аналіз сильних сторін допомагає визначити, в чому саме підприємство відзначається в порівнянні з конкурентами, які ресурси та можливості відкриваються для нього.

Розуміння того, що робить підприємство успішним, допомагає зосередити зусилля на збереженні цих переваг та використанні їх у конкурентній боротьбі.

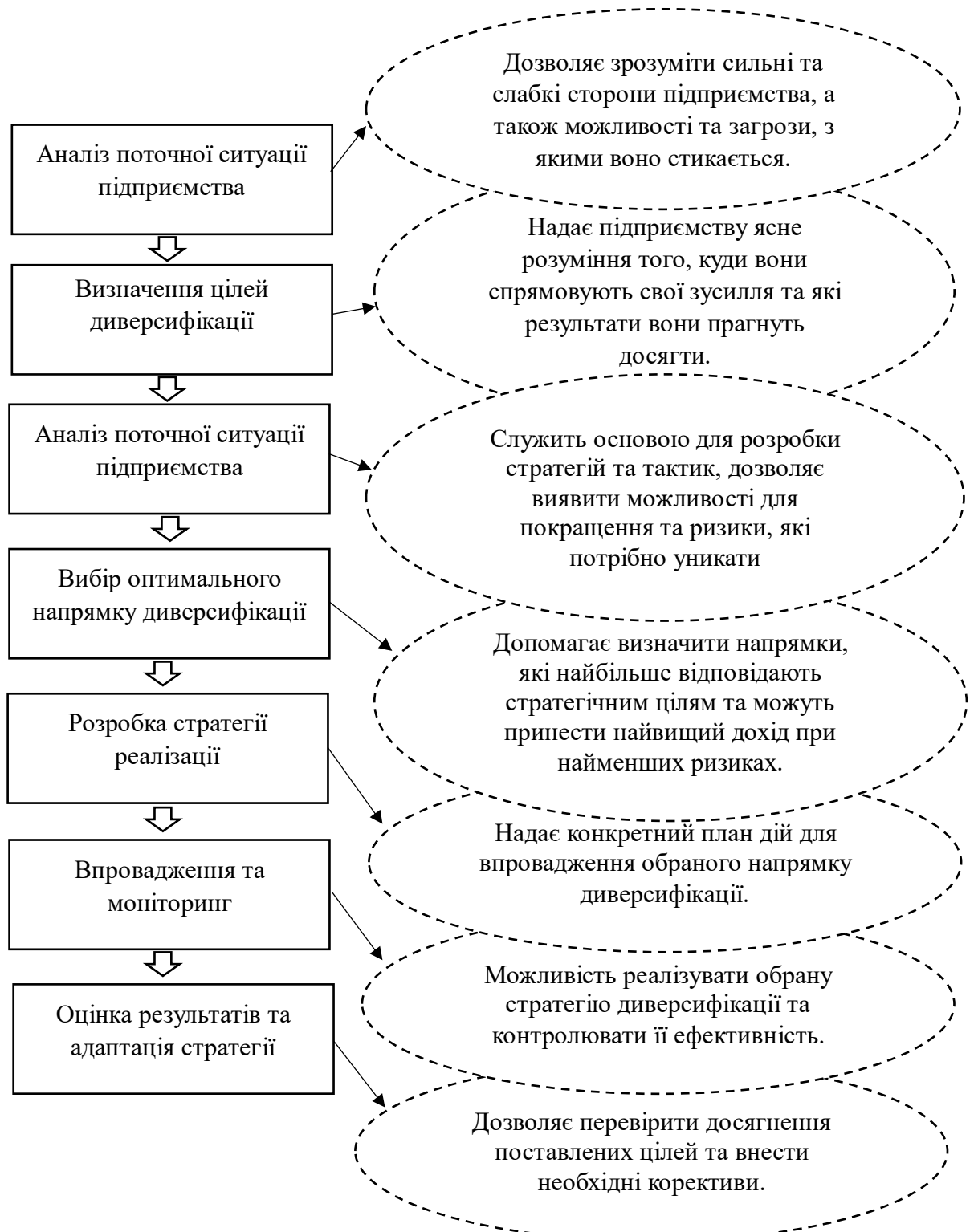

Рисунок 3.3 - Стратегія диверсифікації діяльності для ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

Далі підприємство визначає чіткі та конкретні цілі, які воно планує досягти через реалізацію стратегії диверсифікації. Ці цілі можуть включати

такі аспекти, як розширення асортименту продукції, впровадження нових технологій або входження на нові ринки.

Розгляд можливостей диверсифікації включає в себе перевірку різних варіантів, таких як розвиток сільськогосподарських послуг для населення, вирощування нових культур, впровадження інноваційних технологій тощо. Також проводиться аналіз потенційних переваг, ризиків та витрат для кожного напрямку диверсифікації.

Наступним кроком йде розробка стратегії. Спочатку необхідно визначити, які саме нові сільськогосподарські послуги ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН" планує впровадити. Як зазначалось вище, це може бути оренда сільськогосподарської техніки, обробка особистих ділянок селян, консультаційні послуги для населення та інші. Потім потрібно оцінити, які ресурси будуть потрібні для впровадження цих нових послуг. Це можуть бути людські ресурси, матеріальні ресурси, фінансові ресурси та інші.

Наступним кроком є встановлення чітких строків для впровадження нових послуг. Важливо визначити реалістичні та досяжні строки, щоб забезпечити вчасну реалізацію проєкту. Кожному етапу впровадження нових послуг необхідно призначити відповідальних осіб, які будуть відповідати за його виконання. Це допоможе забезпечити системність та контроль за процесом впровадження.

На основі зібраних даних і враховуючи всі аспекти впровадження нових послуг, потрібно розробити детальний план дій. Цей план містить кроки, необхідні для запуску кожного аспекту послуг, а також конкретні завдання, відповідальних осіб та строків виконання. Після впровадження нових послуг необхідно здійснювати постійний контроль і моніторинг їх ефективності. Це дозволить вчасно виявляти можливі проблеми та коригувати стратегію, якщо це буде необхідно.

Висновки до третього розділу.

ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» потребує розумного фінансового планування з метою забезпечення довгострокової стійкості для

масштабування діяльності або швидкого реагування на нові можливості в умовах, які вимагають значних інвестицій. Для цього у роботі досліджено стратегічні орієнтири посилення фінансового потенціалу аграрних підприємств (рис. 3.1) та обмеження для розвитку фінансового потенціалу підприємства в агропромисловому секторі України. За результатами та проблем, виявлених під час основної діяльності ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН", були сформовані основні напрямки для удосконалення цих процесів.

За допомогою побудови множинної лінійної регресії з урахуванням мультиколінеарності було з'ясовано, що існує важливий вплив інших операційних витрат та адміністративних витрат на валовий прибуток. Розрахунки коефіцієнтів регресії показали статистичну значущість обох факторів при рівні значимості 0,05. Високе значення критерію Фішера свідчить про статистичну значимість отриманих результатів та можливість їх використання для прогнозування та реагування на зміни в фінансовому стані підприємства.

Окрім цього у роботі визначено шляхи диверсифікації сільськогосподарського виробництва та запропоновано алгоритм розробки стратегії диверсифікації діяльності для ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН" (рисунок 3.3).

ВИСНОВКИ

За результатами виконання дипломної роботи можна зробити висновки:

1. Наявність фінансового потенціалу є ключовим чинником для забезпечення сталого розвитку підприємства. Фінансовий потенціал відіграє суттєву роль у підвищенні ефективності діяльності підприємства, особливо в умовах економічної та політичної нестабільності та мінливості ринку.

2. Фінансовий потенціал підприємства описується як сукупність фінансових можливостей, ресурсів та здатностей, необхідних для забезпечення ефективного функціонування та розвитку підприємства. Цей концепт включає різноманітні аспекти фінансової діяльності підприємства, такі як наявність капіталу та фінансових ресурсів, їх ефективне використання, здатність до приваблення нових коштів та їхнього керування, а також здатність до досягнення стратегічних та тактичних цілей підприємства.

3. Оцінка фінансового потенціалу включає аналіз основних показників фінансового стану, що відображає стратегічний підхід до оцінки. Частіше за все, аналіз фінансового стану здійснюється за допомогою комплексу показників ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності. Ці показники безумовно мають великий вплив на фінансовий потенціал підприємства.

4. Етапи оцінки фінансового потенціалу підприємства можна розглянути наступним чином: аналіз інформації для визначення загального обсягу фінансових ресурсів підприємства та можливих резервів для їх збільшення; встановлення критеріїв, за якими проводиться оцінка ефективності використання фінансового потенціалу; формулювання висновків про якість управління фінансовим потенціалом на основі обраних раніше критеріїв; прийняття управлінських рішень щодо зміни фінансового потенціалу у відповідності зі стратегічними цілями розвитку підприємства.

5. Управління фінансовим потенціалом – це цілеспрямований вплив суб'єкту на джерела та обсяги фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективності операційної діяльності підприємства. «Одними з основних завдань управління фінансовим потенціалом підприємства є мобілізація фінансових ресурсів, що є вирішальним для забезпечення ефективного виробничого циклу та стійкості в діяльності; аналіз можливостей збільшення прибутковості та підвищення рентабельності, а також своєчасне виконання зобов'язань перед клієнтами, органами оподаткування та персоналом підприємства; перевірка та контроль за ефективним, раціональним та цільовим використанням наявних фінансових ресурсів підприємства для досягнення стратегічних цілей» [22].

6. В результаті проведеного економічного аналізу було встановлено, що економічний потенціал ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» знаходиться на помірно високому рівні, що обумовлено позитивних, але деяких суперечливих тенденцій у динаміці ключових фінансових та виробничих показників його діяльності.

7. Протягом 2021-2022 рр. обсяг власного капіталу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» зріс на 5,89%, а протягом 2022-2023 років зростання обсягу власного капіталу сповільнилося, досягнувши 3,45%. Також у зв'язку з війною, в 2022 році в порівнянні з 2021 роком істотно зменшився чистий фінансовий результат (прибуток), він склав 4259 тис. грн, що на 1107 тис. грн менше ніж в минулому році. Необоротні активи підприємства помірно зростають, що свідчить про розвиток.

8. Отримане значення фінансового потенціалу вказує на те, що загальний фінансовий стан підприємства є стійким. Підвищення цього показника в порівнянні з нормою свідчить про те, що підприємство виявляється в хорошому фінансовому стані з урахуванням різноманітних аспектів, включаючи ліквідність, автономію, рентабельність та інші. Наприклад в 2023 році коефіцієнт фінансової незалежності має високий показник – 0,9. Коефіцієнт загальної ліквідності – 8,27, тобто підприємство

здатне забезпечити своєчасну оплату поточних зобов'язань з використанням своїх поточних активів.

9. Є показники, які мають низький рівень фінансового потенціалу. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (0,05) показує, що частина активів підприємства не ліквідна, що може бути підвищеним ризиком при виникненні несподіваних фінансових труднощів. Рентабельність усіх активів та власного капіталу (0,03) для обох показників свідчить про те, що підприємство має низьку рентабельність, що може вказувати на проблеми з ефективністю використання ресурсів.

10. Застосована багатофакторна модель для визначення фінансового потенціалу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» показала, що загальний фінансовий стан підприємства є відносно стійким. Високе значення цього показника (2,26) вказує на те, що підприємство має ряд позитивних аспектів у своєму фінансовому портфелі, які компенсують можливі слабкі сторони.

11. Для підвищення фінансового потенціалу та розширення сфери діяльності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» рекомендується збільшити розмір власного капіталу.

12. Щодо підвищення фінансового потенціалу, ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН» може застосовувати ефективний інструмент перспективного управління фінансовою діяльністю підприємства. Таким інструментом є фінансова стратегія управління фінансовим потенціалом, яка сприятиме уникненню або зменшенню можливих ризиків у процесі підприємницької діяльності. Ця стратегія також сприятиме забезпеченню фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, а також підвищенню його ринкової вартості.

13. Рекомендації щодо розвитку фінансового потенціалу полягають в такому: необхідне впровадження сучасних технологій та оптимізація виробничих процесів для збільшення виробничої потужності та зниження витрат; дослідження ринку для визначення попиту на нові продукти або

послуги, які можуть бути впроваджені для розширення асортименту та збільшення доходів; запровадження ефективних маркетингових стратегій та рекламних кампаній для збільшення відомості про підприємство та його продукцію на ринку; вдосконалення системи фінансового планування, контролю та аналізу для ефективного використання ресурсів та забезпечення стабільності фінансового стану; розвиток партнерських відносин з іншими підприємствами, установами та організаціями для спільного розвитку проєктів та взаємовигідного обміну ресурсами та знаннями; надання навчальних програм та тренінгів для працівників з метою підвищення їхніх професійних навичок та компетенцій.

14. Запропоновано алгоритм розробки стратегії диверсифікації діяльності для ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН", що передбачає всебічний аналіз діяльності підприємства, обрання оптимального напрямку диверсифікації, розробку плану реалізації, впровадження та контроль та адаптацію стратегії на основі оцінки.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Богма О. Фінансовий потенціал підприємства: методика оцінювання/О. Богма, С. Камінський, П. Гутник//Підприємництво, 2022, №2. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/56/37>
2. Бондар О.А. Оцінка фінансового потенціалу підприємства/О.А. Бондар, П.М. Куліков, О.Г. Шкуропат, О.М. Капінос//Економічний вісник, 2017, №4. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ev.nmu.org.ua/docs/2017/4/EV20174_161-165.pdf
3. Брюховецька Н. Ю. Модель управління фінансовим потенціалом підприємства: функціональний підхід. Бізнес Інформ. 2019. № 8. С. 129–135. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqjvl>
4. Васюренко В. А. Оцінка економічного потенціалу підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2016. № 17. Ч. 1. С. 51–54. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqiuk>
5. Горошанська О. О., Маккі Л. М. Фінансовий потенціал підприємства: теоретичний аспект. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2018. Вип. 1(27). С. 7-16 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqjqc>
6. Гудзь О.Є. Науково-методичне забезпечення формування та реалізації фінансової політики підприємства / О.Є. Гудзь, П.А. Стецюк, С.А. Навроцький// Фінанси та оподаткування, 2013. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqipn>
7. Дараган А.В. Формування складників фінансового потенціалу підприємства/А.В. Дараган, А.Ю. Геворкян//Економічний простір №167,2021. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/832/807>

8. Житар М. О. Фінансова архітектура економіки України в умовах глобальних трансформацій : монографія. Чернігів : ЧНТУ, 2020. 352 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ir.stu.cn.ua/handle/123456789/20299>
9. Житар М.О. Елементи механізму підвищення ефективності фінансового потенціалу підприємства/М.О Житар, Л.С. Ярова// Фінанси, грошовий обіг і кредити, 2020. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqjxp>
10. Кавтиш О.П. Наукові підходи до сутності управління фінансовим потенціалом підприємства/О.П. Кавтиш, М.О. Канар// Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор», випуск 2-1(45), 2018. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://business-navigator.ks.ua/journals/2018/45_1_2018/28.pdf
11. Камінська І.М. Методичні підходи до аналізу фінансового потенціалу підприємства/І.М. Камінська, О.А. Мишко, Д.С. Шишка//Економічний форум, 2020. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/163/154
12. Коваленко М.А. Теоретичне обґрунтування сутності потенціалу підприємства/М.А. Коваленко, О.О. Іванець// Економічні інновації, випуск №45, 2011. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqjct>
13. Ковальчук Н.О. Оцінка фінансового потенціалу підприємства/Н.О. Ковальчук// Економіка та суспільство, №34, 2021. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqjzs>
14. Козлова О.С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства / О.С. Козлова. – Молодий вчений. – 2017.– № 10. – С. 914-918. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqigd>
15. Корнійчук Г.В. Характеристика фінансового потенціалу підприємства як економічної категорії / Г.В. Корнійчук Г.В. // Економіка АПК. 2016. № 11. С. 44–48. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqihw>

16. Кузенко Т.Б. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства / Т. Б. Кузенко, Н. В. Сабліна // Актуальні проблеми економіки – 2015. – №4. – с. 123–132. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/26163/1/123-130.pdf>

17. Ладунка І. С., Кучеренко Є. А. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах. Економіка і суспільство. 2016. № 5. С. 185–188. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/5_ukr/33.pdf

18. Левченко Н.М. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та підходи до діагностики / Н.М. Левченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – №2. – 114–117 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2012/32.pdf

19. Ляхович Л.А. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та управління. Інфраструктура ринку, 2018. Вип. 22. С. 92–98. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/22_2018_ukr/17.pdf

20. Марченко В. М. Методичний підхід до оцінювання фінансового потенціалу підприємства / В. М. Марченко, А. І. Бондар. // Сучасні проблеми економіки і підприємництва [Текст]: Збірник наукових праць. – №20. – 2017. – С. 142–149. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ojs.dsau.dp.ua/index.php/efektyvna-ekonomika/article/view/1275>

21. Марченко В.М., Бондар А.І. Оцінювання фінансового потенціалу підприємства на прикладі ПрАТ «СКФ Україна». Ефективна економіка. 2018. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/9.pdf

22. Марченко В.М. Управління фінансовим потенціалом підприємства/ В.М. марченко, А.І. Бондар//Ефективна економіка, №11, 2018. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/6.pdf

23. Маслиган О.О., Маматова Л.Ш., Жуков С.А., Рибак О.М. Сучасна управлінська парадигма фінансового потенціалу виробничого підприємства.

Економіка та держава. 2022. № 2. С. 26—31. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/2_2022/7.pdf

24. Мельник В. М., Житар М. О. Роль, особливості та напрямки фінансової архітектури національної економіки. Бізнес Інформ. 2019. № 8. С. 175–181. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-8_0-pages-175_181.pdf

25. Нагорнюк О. В. Щодо сутності фінансового потенціалу підприємства/О. В. Нагорнюк // Бізнес Інформ. - 2017. - № 10. - С. 37-43. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqhsx>

26. Нагорнюк О.В. Класифікація видів фінансового потенціалу підприємства /О. В. Нагорнюк // Інтелект ХХІ. - 2018. - № 1. - С. 104-109. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqhri>

27. Нонік В.В. Фінансовий потенціал як економічна категорія. / В. В. Нонік, А. Ю. Полчанов // Інвестиції: практика та досвід. - 2017. - № 17. - С. 5-9. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/17_2017/3.pdf

28. Ребрик Ю.С. Діагностування фінансового потенціалу підприємства на основі застосування оптимізаційної моделі. Вісник Миколаївського національного університету. 2018. Випуск 21. С. 378-385. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/74.pdf>

29. Стецюк П. А. Теоретичні та практичні аспекти організації планування фінансового потенціалу підприємств / П. А. Стецюк, Г. В. Корнійчук // Економіка. Менеджмент. Бізнес. - 2017. - № 4. - С. 12-18. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1656/1582>

30. Стецюк П.А. Методичний інструментарій оцінки ефективності оборотних коштів підприємства/ П.А. Стецюк// Економіка. Менеджмент. Бізнес. №3(25), 2018. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1934/1829>

31. Танклевська Н.С. Стратегічні орієнтири посилення фінансового потенціалу аграрних підприємств / Н.С. Танклевська, В.О. Мірошніченко // Фінансовий простір. 2017. № 2(26). С. 53–58. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqhhc>

32. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. – Полтава: ПДАА, 2016. – 430 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dspace.pdau.edu.ua/items/26b068a5-bb17-4e85-bdda-889121ec79b4>

33. Хринюк О.С., Бова В.Л. Сутність фінансового потенціалу підприємства / О.С. Хринюк, В.Л. Бова // Актуальні проблеми економіки та управління. 2017, № 11. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/564c042e-f613-41a0-b6ce-d65047f64e66/content>

34. Яцух О. О., Захарова Н. О. Фінансовий стан підприємства та методи його оцінки. Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія «Економіка і управління». 2018. Т. 29. № 3. С. 173–180. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/sqgwj>

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 – Еволюція тлумачення терміну «потенціал»

Автор	Рік	Тлумачення
Воблий К.Г.	1924	Потенціал виробничих сил – потенційна можливість країни вироблять матеріальні блага для задоволення потреб населення.
Вейц В.	1927	Потенційні виробничі сили - не тільки матеріальні елементи, а також ті чи інші матеріальні умови при яких здійснюється виробничий процес.
Немчінов В.С.	1967	Потенціал розширеного виробництва – ресурсні можливості національної економіки у здійсненні економічного росту.
Архангельський В.М.	1983	Потенціал – засоби, запаси, джерела, які є у наявності і можуть бути мобілізовані для досягнення певної мети або рішення певної задачі.
Репіна І.М.	1998	Підприємницький потенціал – сукупність ресурсів (трудових, матеріальних, технічних, фінансових, інноваційних і т.п.), навичок та можливостей керівників, спеціалістів та інших категорій персоналу, щодо виробництва товарів, здійснення послуг (робіт), отримання максимального доходу і забезпечення сталого функціонування та розвитку підприємства.
Лапін Є.В.	2002	Економічний потенціал підприємства відображає реальну, фактичну здатність до створення максимального обсягу матеріальних благ з урахуванням конкретних ресурсних обмежень, збалансованості трудових і матеріальних ресурсів.
Федонін О.С., Репіна І.М., Олесюк О.І.	2004	Поняття «потенціал підприємства» полягає в інтегральному відображенні (оцінці) поточних і майбутніх можливостей економічної системи трансформувати вхідні ресурси за допомогою притаманних їй персоналу підприємницьких здібностей в економічні блага, максимально задовольняючи в такий спосіб корпоративні та суспільні інтереси.
Гетьман О.О., Шаповал В.М.	2007	Виробничий потенціал – можливості підприємства щодо виготовлення продукції певного асортименту, номенклатури і якості в потрібній споживачам кількості
Костирко Л.А.	2008	Потенціал ефективності операційної діяльності підприємства – органічне сполучення технічних, організаційних, управлінських та результативних факторів виробництва.
Сафонов Ю.М., Завізна Н.С.	2011	Потенціал підприємства – це наявні можливості, ресурси, запаси, що можуть бути використані для досягнення певної мети (завдань) і підтримки конкурентоздатності на ринковому просторі.

Таблиця побудована на основі джерела [12].

ДОДАТОК Б

Звітність ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН"

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ДОСЛІДНЕ ГОСПОДАРСТВО "ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ" НАЦІОНАЛЬНОГО НАУКОВОГО ЦЕНТРУ "ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2022	01	01
Територія	ВІННИЦЬКА	за КАТОТТГ ¹	00724755		
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	за КОПФГ	UA05040250140081026		
Вид економічної діяльності	Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук	за КВЕД	140		
Середня кількість працівників	² 208		72.19		
Адреса, телефон	вулиця Соборна, буд. 10А, с. ОЛЕКСАНДРІВКА, ТРОСТЯНЕЦЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 24333	27700			

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	13	13
первісна вартість	1001	28	28
накопичена амортизація	1002	15	15
Незавершені капітальні інвестиції	1005	238	312
Основні засоби	1010	34 069	38 376
первісна вартість	1011	68 227	76 817
знос	1012	34 158	38 441
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	10 850	12 332
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	10 850	12 332
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	45 170	51 033
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	42 336	51 021
виробничі запаси	1101	16 176	23 215
незавершене виробництво	1102	7 072	7 519
готова продукція	1103	19 088	20 287
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	14 073	14 809
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 928	3 896
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	196	333
Поточні фінансові інвестиції	1160	7	7
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 267	2 309
готівка	1166	1	12
рахунки в банках	1167	1 266	2 297
Витрати майбутніх періодів	1170	15	20
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			

резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	61 822	72 395
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	106 992	123 428

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8 506	8 506
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	60 148	76 457
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	29 604	30 677
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	98 258	115 640
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	2 011	3 029
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	2 011	3 029
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	2 011	3 029
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	4 162	616
розрахунками з бюджетом	1620	1 063	1 190
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	11	403
розрахунками з оплати праці	1630	747	1 912
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	578	441
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	162	197
Усього за розділом III	1695	6 723	4 759
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	106 992	123 428

Керівник

Воротнюк Олена Анатоліївна

Головний бухгалтер

КОСТЮК ЛІДІЯ ПЕТРІВНА

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ДОСЛІДНЕ ГОСПОДАРСТВО "ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ" НАЦІОНАЛЬНОГО НАУКОВОГО ЦЕНТРУ "ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2023	01	01
Територія	ВІННИЦЬКА	за КАТОТТГ ¹	00724755		
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	за КОПФГ	UA05040250140081026		
Вид економічної діяльності	Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук	за КВЕД	140		
Середня кількість працівників ²	199		72.19		
Адреса, телефон	вулиця Соборна, буд. 10А, ГАЙСИНСЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 24333, Україна	27700			
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					
Баланс (Звіт про фінансовий стан)					
на 31 грудня 2022 р.					
Форма №1 Код за ДКУД 1801001					

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	13	13
первісна вартість	1001	28	28
накопичена амортизація	1002	15	15
Незавершені капітальні інвестиції	1005	312	440
Основні засоби	1010	38 376	34 611
первісна вартість	1011	76 817	76 423
знос	1012	38 441	41 812
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	12 332	13 727
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	12 332	13 727
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	51 033	48 791
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	51 021	66 886
виробничі запаси	1101	23 215	29 090
незавершене виробництво	1102	7 519	12 030
готова продукція	1103	20 287	25 766
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	14 809	15 297
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 896	8 963
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	333	178
Поточні фінансові інвестиції	1160	7	7
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 309	1 653
готівка	1166	12	10
рахунки в банках	1167	2 297	1 643
Витрати майбутніх періодів	1170	20	2
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	72 395	92 986
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	123 428	141 777

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8 506	8 506
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	76 457	82 413
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	30 677	31 529
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	115 640	122 448
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	3 029	2 521
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	3 029	2 521
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	3 029	2 521
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	10 000
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	616	3 071
розрахунками з бюджетом	1620	1 190	1 420
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	403	179
розрахунками з оплати праці	1630	1 912	1 140
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	441	710
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	197	288
Усього за розділом III	1695	4 759	16 808
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	123 428	141 777

Керівник

Воротиюк Олена Анатоліївна

Головний бухгалтер

КОСТИЮК ЛІДІЯ ПЕТРІВНА

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ДОСЛІДНЕ ГОСПОДАРСТВО "ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ" НАЦІОНАЛЬНОГО НАУКОВОГО ЦЕНТРУ "ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2024	01	01
Територія	ВІННИЦЬКА	за КАТОТТГ ¹	00724755		
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	за КОПФГ	UA05040250140081026		
Вид економічної діяльності	Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук	за КВЕД	140		
Середня кількість працівників	² 186		72.19		

Адреса, телефон вулиця Соборна, буд. 10А, ГАЙСИНСЬКИЙ РАЙОН, ВІННИЦЬКА обл., 24333, Україна 27700
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	13	102
первісна вартість	1001	28	128
накопичена амортизація	1002	15	26
Незавершені капітальні інвестиції	1005	440	312
Основні засоби	1010	34 611	44 810
первісна вартість	1011	76 423	89 269
знос	1012	41 812	44 459
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	13 727	14 315
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	13 727	14 315
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	48 791	59 539
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	66 886	60 578
виробничі запаси	1101	29 090	21 931
незавершене виробництво	1102	9 972	10 774
готова продукція	1103	27 824	27 873
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	15 297	14 993
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	8 963	11 356
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	178	187
Поточні фінансові інвестиції	1160	7	7
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 653	577
готівка	1166	10	6
рахунки в банках	1167	1 643	571
Витрати майбутніх періодів	1170	2	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	92 986	87 698
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	141 777	147 237

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8 506	8 506
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	82 413	85 791
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	31 529	32 374
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	122 448	126 671
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	10 000	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	7 983
Довгострокові забезпечення	1520	2 521	1 980
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	2 521	1 980
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	12 521	9 963
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	3 071	4 875
розрахунками з бюджетом	1620	1 420	2 108
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	179	494
розрахунками з оплати праці	1630	1 140	2 322
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	710	495
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	288	309
Усього за розділом III	1695	6 808	10 603
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	141 777	147 237

Керівник

Воротнюк Олена Анатоліївна

Головний бухгалтер

Щур Галина Іванівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство	ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ДОСЛІДНЕ ГОСПОДАРСТВО "ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ" НАЦІОНАЛЬНОГО НАУКОВОГО ЦЕНТРУ "ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2022	01	01
			00724755		

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	111 163	90 844
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(83 801)	(68 954)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	27 362	21 890
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	240	272
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(4 704)	(3 923)
Витрати на збут	2150	(1 819)	(1 215)
Інші операційні витрати	2180	(15 761)	(13 007)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	5 318	4 017
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	48	104
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
---	------	---	---

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	5 366	4 121
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	5 366	4 121
збиток	2355	(-)	(-)

I. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	5 366	4 121

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	68 695	53 999
Витрати на оплату праці	2505	29 609	24 997
Відрахування на соціальні заходи	2510	6 514	5 471
Амортизація	2515	4 495	3 805
Інші операційні витрати	2520	4 965	4 645
Разом	2550	114 278	92 917

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	4 293,00	3 297,00

Керівник

Воротнюк Олена Анатоліївна

Головний бухгалтер

КОСТЮК ЛІДІЯ ПЕТРІВНА

Підприємство	ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ДОСЛІДНЕ ГОСПОДАРСТВО "ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ" НАЦІОНАЛЬНОГО НАУКОВОГО ЦЕНТРУ "ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2023	01	01
			00724755		

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	102 813	111 163
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(73 219)	(83 801)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	29 594	27 362
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	150	240
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(4 667)	(4 704)
Витрати на збут	2150	(3 173)	(1 819)
Інші операційні витрати	2180	(18 781)	(15 761)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 123	5 318
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	6	-
Інші доходи	2240	1 347	48
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(217)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	4 259	5 366
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	4 259	5 366
збиток	2355	(-)	(-)

I. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4 259	5 366

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	73 395	68 695
Витрати на оплату праці	2505	31 163	29 609
Відрахування на соціальні заходи	2510	6 845	6 514
Амортизація	2515	4 345	4 495
Інші операційні витрати	2520	5 028	4 965
Разом	2550	120 776	114 278

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	3 407,00	4 293,00

Керівник

Воротнюк Олена Анатоліївна

Головний бухгалтер

КОСТЮК ЛІДІЯ ПЕТРІВНА

Підприємство	ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ДОСЛІДНЕ ГОСПОДАРСТВО "ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ" НАЦІОНАЛЬНОГО НАУКОВОГО ЦЕНТРУ "ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕРОБСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2024	01	01
(найменування)			00724755		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за **Рік 2023** р.

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	148 138	102 813
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(114 030)	(73 219)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	34 108	29 594
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	2105	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	196	150
<i>у тому числі:</i>	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(4 686)	(4 667)
Витрати на збут	2150	(5 235)	(3 173)
Інші операційні витрати	2180	(19 891)	(18 781)
<i>у тому числі:</i>	2181	-	-
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	4 492	3 123
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	19	6
Інші доходи	2240	215	1 347
<i>у тому числі:</i>	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(503)	(217)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
---	------	---	---

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	4 223	4 259
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	4 223	4 259
збиток	2355	(-)	(-)

I. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	4 223	4 259

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	103 030	73 395
Витрати на оплату праці	2505	36 041	31 163
Відрахування на соціальні заходи	2510	7 461	6 845
Амортизація	2515	3 265	4 345
Інші операційні витрати	2520	5 523	5 028
Разом	2550	155 320	120 776

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	3 378,00	3 407,00

Керівник _____ Воротнюк Олена Анатоліївна

Головний бухгалтер _____ Щур Галина Іванівна

ДОДАТОК В

Таблиця В.1 – Структура та динаміка окремих статей активів балансу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

Активи	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %		Структура (%)		
				2022 до 2021	2023 до 2022	2022 до 2021	2023 до 2022	2021	2022	2023
I. Необоротні активи	51 033	48 791	59 539	-2 242	10 748	-4,39	22,03	41,35	34,41	40,44
Нематеріальні активи	13	13	102	0	89	0,00	684,62	0,03	0,027	0,17
Основні засоби	38 376	34 611	44 810	-3 765	10 199	-9,81	29,47	75,20	70,937	75,26
Незавершені капітальні інвестиції	312	440	312	128	-128	41,03	-29,09	0,61	0,9018	0,52
Довгострокові біологічні активи	12 322	13 727	14 315	1 405	588	11,40	4,28	24,15	28,134	24,04
II. Оборотні активи	72 395	92986	87 698	20 591	-5 288	28,44	-5,69	58,65	65,59	59,56
Запаси	51 021	66 886	60 578	15 865	-6 308	31,10	-9,43	70,48	71,93	69,08
Поточні біологічні активи	14 809	15 297	14 993	488	-304	3,30	-1,99	20,46	16,45	17,10
Поточні фінансові інвестиції	7	7	7	0	0	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01
Витрати майбутніх періодів	20	2	-	-18	-	-90,00	-	0,03	0,00	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	3 896	8 963	11 356	5067	2393	130,06	26,70	5,38	9,64	12,95
Інша поточна дебіторська заборгованість	333	178	187	-155	9	-46,55	5,06	0,46	0,19	0,21
Гроші та їх еквіваленти	2309	1653	577	-656	-1076	-28,41	-65,09	3,19	1,78	0,66
Баланс	123 428	141 777	147 237	18 349	5 460	14,87	3,85	100	100	100

Джерело: розраховано автором на основі звітності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

Таблиця В.2 – Структура та динаміка окремих статей пасиву балансу ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

Пасиви	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %		Структура		
				2022 до 2021	2023 до 2022	2022 до 2021	2023 до 2022	2021	2022	2023
I. Власний капітал	115 640	122 448	126 671	6 808	4 223	5,89	3,45	93,69	86,37	86,03
Зареєстрований (пайовий) капітал	8 506	8 506	8 506	0	0	0	0	7,36	6,95	6,72
Додатковий капітал	76 457	82 413	85 791	5 956	3 378	7,79	4,10	66,12	67,30	67,73
Резервний капітал	30 677	31 529	32 374	852	845	2,78	2,68	26,53	25,75	25,56
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	3 029	2 521	9 963	-508	7 442	-16,77	295,20	2,45	1,78	6,77
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	4 759	16 808	10 603	12 049	-6 205	253,2	-36,92	3,86	11,86	7,20
Короткострокові кредити банків	-	10 000	-	-	-	-	-	-	59,50	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	403	179	494	-224	315	-55,58	175,98	8,47	1,06	4,66
Поточні забезпечення	441	710	495	269	-215	60,998	-30,28	9,27	4,22	4,67
Інші поточні зобов'язання	197	288	309	91	21	46,193	7,2917	4,14	1,71	2,91
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	616	3 071	4 875	2 455	1 804	398,54	58,743	12,94	18,27	45,98
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1 190	1 420	2 108	230	688	19,328	48,451	25,01	8,45	19,88
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	1 912	1 140	2 322	-772	1 182	-40,38	103,68	40,18	6,78	21,90
Баланс	123 428	141 777	147 237	18 349	5 460	14,9	3,85	100	100	100

Джерело: розраховано автором на основі звітності ДП ДГ «Олександрівське» ННЦ «ІЗ НААН»

Таблиця В.3 - Рейтингова оцінка фінансового потенціалу підприємства за фінансовими показниками

Показник	Рівень фінансового потенціалу		
	Високий	Середній	Низький
Коефіцієнт фінансової незалежності	> 0,5	0,3 – 0,5	< 0,3
Коефіцієнт загальної ліквідності	> 2,0	1,0 – 2,0	< 1,0
Коефіцієнт термінової ліквідності	> 0,8	0,4 – 0,8	< 0,4
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,1 – 0,2	< 0,1
Рентабельність усіх активів	> 0,1	0,05 – 0,1	< 0,05
Рентабельність власного капіталу	> 0,15	0,1 – 0,15	< 0,1
Ефективність використання активів для виробництва продукції	> 1,6	1,0 – 1,6	< 1,0
Частка заборгованості в загальній сумі джерел	> 0,5	0,7 – 0,5	< 0,7
Коефіцієнт забезпечення боргів (заборгованості)	> 0,26	0,1 – 0,26	< 0,1

ДОДАТОК Г

Таблиця Г.1 – Рекомендації щодо розвитку фінансового потенціалу ДП ДГ "Олександрівське" ННЦ "ІЗ НААН"

Напрями	Сутність	Заходи	Очікуваний результат
Підвищення ефективності виробництва	Впровадження сучасних технологій та оптимізація виробничих процесів для збільшення виробничої потужності та зниження витрат	Проведення аналізу поточних виробничих процесів та ідентифікування можливих шляхів їх оптимізації	Оптимізація виробничих процесів сприятиме економії ресурсів, як результат зниженню витрат
		Впровадження сучасного обладнання та технологій, що сприятимуть підвищенню продуктивності та зниженню витрат	Застосування передових технологій допоможе підприємству підвищити свою конкурентоспроможність на ринку, а застосування сучасного обладнання та технологій може збільшити швидкість та ефективність виробничих процесів.
		Проведення навчання персоналу з нових технологій та методів роботи	Підвищення ефективності виробництва, зменшення помилок та відходів, підвищення якості продукції та збільшення мотивації працівників.
Розвиток нових продуктів і послуг	Дослідження ринку для визначення попиту на нові продукти або послуги, які можуть бути впроваджені для розширення асортименту та збільшення доходів.	Проведення дослідження ринку для виявлення ніш та попиту на нові продукти або послуги.	Виявлення потенційно прибуткових ніш та попиту на нові продукти або послуги
		Розробка і випробування прототипів нових продуктів або послуг.	Створення і перевірка концепцій, що може призвести до ідентифікації потенційно успішних інновацій, відповідно до потреб ринку та очікувань споживачів.
		Проведення маркетингових досліджень та створення стратегії впровадження нових продуктів на ринок.	Визначення цільової аудиторії, розробка ефективної стратегії продажів та реклами, а також планування оптимальних каналів

			дистрибуції для максимізації прибутковості та успіху нового продукту на ринку.
Маркетинг і реклама	Запровадження ефективних маркетингових стратегій та рекламних кампаній для збільшення відомості про підприємство та його продукцію на ринку.	Розробка маркетингового плану, включаючи стратегії просування та рекламні кампанії	План дій для успішного запуску продукту на ринок, включаючи планування рекламних кампаній, визначення цільової аудиторії, вибір оптимальних каналів просування та стратегій реклами для досягнення максимального впливу та прибутковості.
Фінансове управління	Вдосконалення системи фінансового планування, контролю та аналізу для ефективного використання ресурсів та забезпечення стабільності фінансового стану.	Проведення аналізу фінансового стану підприємства та розробка стратегії фінансового управління.	Отримання узагальненої картини фінансового здоров'я компанії, ідентифікація ключових фінансових проблем або можливостей, та розробка плану дій для досягнення фінансових цілей, зокрема оптимізація витрат, збільшення прибутковості та забезпечення стійкості фінансового розвитку.
		Визначення пріоритетних напрямків інвестицій та розподілу фінансових ресурсів.	Встановлення чітких пріоритетів для розвитку компанії шляхом ідентифікації областей, які найбільш ефективно сприятимуть досягненню стратегічних цілей.
		Впровадження системи фінансового контролю та аналізу для постійного моніторингу фінансової діяльності.	Забезпечення ефективного контролю за фінансами підприємства, ідентифікація потенційних ризиків та можливостей, вчасне реагування на зміни у фінансових показниках та прийняття обґрунтованих управлінських рішень для досягнення фінансових цілей компанії.

Партнерство та співпраця	Розвиток партнерських відносин з іншими підприємствами, установами та організаціями для спільного розвитку проєктів та взаємовигідного обміну ресурсами та знаннями.	Пошук потенційних партнерів серед інших підприємств, установ та організацій.	Встановлення партнерських відносин, що може призвести до створення нових можливостей для співпраці, обміну ресурсами, знаннями та досвідом, розвитку нових проєктів або продуктів, розширення ринків збуту, а також підвищення конкурентоспроможності та прибутковості компанії.
		Укладання угоди про співпрацю та розробка стратегії спільних проєктів.	Створення підґрунтя для успішної співпраці між підприємствами чи організаціями, реалізація спільних проєктів або ініціатив, що може призвести до збільшення обсягів продажів, залучення нових клієнтів і тд.
Підвищення кваліфікації персоналу	Надання навчальних програм та тренінгів для працівників з метою підвищення їхніх професійних навичок та компетенцій.	Проведення оцінки потреб у навчанні та розвитку для різних категорій персоналу та організація навчальних курсів, семінарів та тренінгів з необхідних тем для підвищення кваліфікації персоналу.	Забезпечення відповідності навчальних програм потребам організації, підвищення рівня компетентності та професійної кваліфікації персоналу, збільшення продуктивності та ефективності роботи.